

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
ปีการศึกษา 2550

นางอุทุมพร ณ นคร
ครูชำนาญการ

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ .ดร.พรนภา หอมสินธุ์ หัวหน้าภาควิชา
พยาบาลชุมชน ผศ.ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ รองคณบดี ฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ แ ละ ผศ.ดร.
รพินทร์ ฉายวิมล รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประเมินคุณภาพการศึกษา รักษาการหัวหน้าภาควิชาการ
แนะแนวและการศึกษา ดร .ผลาคร สุวรรณโพธิ์ รองคณบดีฝ่ายพัฒนานิสิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ดร .สถาพร พงษ์พิบูล ศึกษานิเทศน์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึ กษา
ชลบุรี เขต 1 ครูสุมนา อัสวปยุตต์กุล ครูเชี่ยวชาญ ครูพิพัฒน์ บุญนิธิ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชล
ราษฎรอำรุง และครูณงลักษณ์ ทองอยู่ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชลกันยานุกูล ที่ให้กำลังใจ สละ
เวลา ให้คำปรึกษา ตลอดจนการตรวจ แก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุข
ศึกษาและพลศึกษา เพื่อนครูทุกท่านที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุน การดำเนินการวิจัยให้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคิว รัตนมงคล ซึ่งได้ว่างลงไปในช่วงการวิจัยในครั้งนี้ คุณแม่
ปราณี รัตนมงคล พี่น้องทุกคน รวมทั้งสามีและลูก ๆ ที่ห่วงใย ให้กำลังใจ และช่วยเหลือมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ บุพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งในอดีต และปัจจุบัน ที่ได้เมตตา ให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา ามี
ความรู้ ความชำนาญและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

นางอุทุมพร ณ นคร

มีนาคม 2551

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่

อุทุมพร ณ นคร : การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Study) ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้น ม.1 – ม.3 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 300 คนโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ จำนวน 16 ข้อ และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งพัฒนาโดย พรนภา หอมสินธุ์ (2549) จำนวน 20 ข้อ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยวิธีการทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) มีอัตราการทดลองสูบบุหรี่ ร้อยละ 22.3 และ ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการสูบบุหรี่ ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชวนให้สูบบุหรี่ และการเข้าถึงบุหรี่

สารบัญ

	หน้า
ประกาศนุญการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	9
การสูบบุหรี่ในวัยรุ่น.....	12
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	18
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	18
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	21
4 ผลการวิจัย.....	22
ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล.....	22
ข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่.....	26

บทที่	หน้า
ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการทดลองสูบบุหรี่.....	27
5 อภิปรายและสรุปผล.....	32
สรุปผลการศึกษา.....	32
การอภิปรายผล.....	32
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	40
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	41
บรรณานุกรม.....	42
ภาคผนวก.....	46
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ.....	47
ข แบบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	49
ค แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน.....	51
ง หลักฐานการเผยแพร่ผลงาน.....	57
ประวัติผู้วิจัย.....	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและผลการเรียนเฉลี่ยของห้องเรียน	19
2 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	22
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่	26
4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการทดลองสูบบุหรี่	28

เผยแพร่บนเว็บไซต์
www.kroobannok.com

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	8

เผยแพร่บนเว็บไซต์
www.kroobannok.com

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน อย่างยิ่ง สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายอย่างชัดเจน ในการสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่ด้านส่งเสริมสุขภาพและช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้คุณภาพอย่างมืออาชีพ ครูจำเป็นต้องใช้พื้นฐานการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อหาได้มาซึ่งความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการและสภาพปัญหาของนักเรียนอย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญของการสร้างหรือเลือกใช้นวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังใช้กำหนดแนวทางในการเฝ้าระวัง การป้องกัน การวางแผนจัดการ เรียนรู้ การฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตที่พอเพียงและยั่งยืน ด้วยกระบวนการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้ปลอดภัยจากพิษภัยและปัญหาต่าง ๆ โดยการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่เป้าหมายของการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ควบคู่ กับการให้ความช่วยเหลือได้ทันตามความจำเป็นเร่งด่วนของนักเรียนที่ประสบปัญหาแต่ละคนแต่ละกลุ่มได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความเที่ยงตรงและสอดคล้องตามสถานการณ์จริงของนักเรียน ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มที่อาจจะเกิดในอนาคตและได้ผลอย่างยั่งยืน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีอายุอยู่ระหว่าง 12-16 ปี จัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่เชื่อมต่อกับ วัยเด็ก สู่ วัยผู้ใหญ่ ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ (กรมสุขภาพจิต,2542) ธรรมชาติของนักเรียนที่เป็นวัยรุ่นนี้ จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม วัยรุ่นต้องการเป็นอิสระ ต้องการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการการยอมรับ ต้องการความถูกต้อง ยุติธรรมอย่างมาก มีพฤติกรรมอยากรู้ อยากเห็น ชอบทดลอง ชอบความท้าทาย ชอบเลียนแบบ มีความคิดความอ่านไม่รอบคอบ คิดเฉพาะหน้าโดยไม่นึกถึงผลที่เกิดขึ้นในอนาคต ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ชอบเข้ากลุ่มเพื่อน ธรรมชาติดังกล่าว ส่งผลให้วัยรุ่นอาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ประสบปัญหา เกิดความเครียด สับสน ขัดแย้ง คับข้องใจ ถ้านักเรียนวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ รวมด้วยก็มักจะไม่สามารถปรับตัวได้ ประกอบกับการขาดที่ปรึกษาหาทางออกไม่ได้ นักเรียนวัยรุ่นก็อาจจะใช้ยาเสพติดเพื่อคลายทุกข์หลบหนีปัญหาได้มีผลการวิจัย(อ้างถึงในประกิจ วาทีสาธกกิจ,2547)

พบว่า บุหรี่เป็นยาเสพติดตัวแรกที่เยาวชนติด และ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยที่ พบว่าเยาวชนไทย เริ่มหัดหรือลองสูบบุหรี่มานานแรกตั้งแต่อายุ 13-14 ปี ประมาณร้อยละ 19 เริ่มสูบบุหรี่อยู่ ม.1ซึ่งเป็นอัตรา สูงที่เป็นอันดับหนึ่งของวัยรุ่นที่มีการเริ่มสูบบุหรี่ในช่วง ป.4 - ม.6 (ชูชัย ศุภวงศ์และคณะ, 2540)

บุหรี่ ได้ชื่อว่าเป็นประตูด่านแรก (gateway drug) ของการนำไปสู่การใช้สารเสพติด อื่นๆประเภทอื่นๆ(Everett,Malarcher,Sharp;Husten&Giovino,2000;Lilienthal,2003;Soldz&Cui,2001 อ้างถึงในพรนภา หอมสินธุ์,2550) บุหรี่จึงจัดว่าเป็นยาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิต ของคนทั่วโลกมาเป็นระยะเวลายาวนานมาก ปัญหาเรื่องการสูบบุหรี่ที่มีผลเสียต่อสุขภาพนั้น ได้มีผู้ ศึกษามานานแล้ว บุหรี่จึงเป็นสิ่งที่มิพียและทำลายสุขภาพทั้งของผู้เสพย์และบุคคลใกล้ชิด ตลอดจนทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย มีกลิ่นเหม็น ก้นบุหรี่เป็นขยะทำให้สกปรก สนิโคตินเกาะติดฟัน สุขภาพช้ำปาก และฟันไม่ดี นอกจากนี้การสูบบุหรี่ยังมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการเกิดโรคได้ มากกว่า 25 โรค (WHO,1998) เช่น โรคมะเร็งปอด โรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน โรคเกี่ยวกับระบบการหายใจทั้งในเด็ก และผู้ใหญ่ (Ecobichon and Wu. 1990 : 367-372)

แนวโน้มของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นไทย ในปี 2542 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2542) มีการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปทั่วประเทศซึ่งมีประมาณ 49.9 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่ จำนวน 12 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.0 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ พบว่า ชายมีอัตราการร้อยละ ของการสูบบุหรี่เป็นประจำสูงกว่าหญิง คือ ร้อยละ 38.9 และ 2.4 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอายุของผู้ สูบบุหรี่ในแต่ละกลุ่มอายุพบว่า ในกลุ่มอายุ 11-14 ปี มีผู้สูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 0.2 ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี มีผู้สูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 6.3 ในกลุ่มอายุ 20-24 ปี มีผู้สูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 18.3 เมื่อพิจารณาอายุและสาเหตุที่เริ่มสูบบุหรี่พบว่า อายุระหว่าง 15-19 ปี เป็นอายุที่มีผู้เริ่มสูบบุหรี่มากที่สุด คือ มีผู้เริ่มสูบบุหรี่ร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ อายุ 20-24 ปี ร้อยละ 24.8 และอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 10.9 สำหรับสาเหตุที่เริ่มสูบบุหรี่เนื่องจาก อยากทดลองสูบบุหรี่ร้อยละ 37.5 ตามอย่างเพื่อนหรือเพื่อนชวนสูบบุหรี่ ร้อยละ 34.8 ส่วนสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ เพื่อเข้าสังคม มีความเครียดวิตกกังวล ตามอย่างสมาชิกในครัวเรือน และอื่นๆ มีเพียงเล็กน้อย และในปี พ.ศ.2547 มีการสำรวจ พบว่า มีวัยรุ่นไทยติดบุหรี่กว่า 500,000 คน และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ต่อมา ในปี พ .ศ. 2549 สำนักงานสถิติแห่งชาติ และศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (2550) พบว่า ประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป เป็นผู้สูบบุหรี่ 11.03 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.91 ของประชากรทั่วประเทศ และในช่วงปี 2547-2549 ประเทศไทยมีโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (2550) 76 จังหวัด ทั่วประเทศ โดย

แบ่งการสำรวจเพื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ใน 2 ช่วงปี คือ ช่วงปี 2547-2548 และช่วงปี 2548-2549 พบว่า ระดับประถมศึกษา มีเด็กพบเห็นการเสพติดยาในสถานศึกษาใน ร้อยละ 11.07 และ 9.09 ระดับมัธยมศึกษาถึงอุดมศึกษา ร้อยละ 20.43 และ 18.45 และในระดับนี้ยังพบว่า เด็กสูบบุหรี่เป็น ครั้งคราวถึงเป็นประจำ เพิ่มขึ้น จาก ร้อยละ 17.24 เป็น 17.71

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลและการสรุปสถานการณ์ข้างต้น ทำให้เห็นแนวโน้มที่น่าเป็นห่วง อย่างยิ่ง คือ ถ้านักเรียนสูบบุหรี่ในโรงเรียนอยู่ทุกวัน ในที่สุด นักเรียนก็จะติดบุหรี่ซึ่งเป็นสารเสพติด เมื่อติดสารเสพติดแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็จะตามมา เช่น หนีเรียน ลักขโมย เล่นการพนัน มีเพศสัมพันธ์ใน วัยเรียน ทะเลาะวิวาท เป็นต้น ดังงานวิจัยของสำนักเอบแคโพลด์ (2547) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมต้น ที่สูบบุหรี่ เป็นผู้ที่ใช้เวลาเสพติดมากกว่านักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 27 เท่า และ ยังได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ของการสูบบุหรี่ ของนักเรียน นักศึกษา กับพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ พบว่า กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่สูบบุหรี่ มีผู้ที่ดื่มเหล้ามากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ 3.5 เท่า เกี่ยวกับกลางคืนมากกว่า 3.2 เท่า เคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่า 3.7 เท่า เล่นการพนันมากกว่า 3.3 เท่า และใช้เวลาเสพติดอื่นมากกว่า 16 เท่า นอกจากนี้ยังมีการ ศึกษาวิจัยที่พบว่า หากนักเรียนได้มีโอกาสเริ่มทดลองสูบบุหรี่แล้ว โอกาสจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ติดบุหรี่ ในอนาคตย่อมเป็นไปได้สูง อีกทั้งการเลิกสูบบุหรี่ก็ทำได้ยาก (พรนภา หอมสินธุ์, 2550)

ฉะนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงถูกตั้งให้เป็นเป้าหมายสำคัญในการเฝ้าระวัง และจัดการ ศึกษาเพื่อป้องกันนักเรียนไม่ให้ทดลองสูบบุหรี่ตั้งแต่ครั้งแรก ซึ่งจัดเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้าง ความสำเร็จในการป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดร้ายแรงอื่น ๆ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆใน กลุ่มนักเรียนได้อย่างดี

ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างยิ่งในด้านการป้องกันปัญหา ซึ่ง จำเป็นต้องใช้การวางแผนงานพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนอย่างมีระบบ โดยเฉพาะในเรื่องของการศึกษา เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม ว่า ทำไมบุคคลจึงมีการกระทำหรือปฏิบัติ ที่ทำให้เกิดปัญหา สุขภาพหรือปัญหาสาธารณสุข และมีปัจจัยทางพฤติกรรมอะไร ที่เป็นตัวกำหนดหรือทำให้เกิดการ กระทำนั้นๆ (ชนวรรณ อัมสมบุญ , 2540) หลักที่ยอมรับกันในด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรม ศาสตร์ นิยมใช้การศึกษาวิเคราะห์ตามปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ในการวิจัยการติดบุหรี่ใน วัยรุ่น(วรารักษ์ ภูมิสวัสดิ์ , 2546) ก็ได้้นำแนวทางเดียวกันนี้มาใช้ศึกษา ทำให้พบสาเหตุที่เพิ่มความ เสี่ยงในการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่สำคัญในแต่ละปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางประชากรและสังคม พบว่า วัยรุ่นที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีโอกาสในการเริ่มสูบบุหรี่สูง ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม พบว่า คนรอบข้างและเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญในการเริ่มต้นทดลองสูบบุหรี่ และการได้รับความยอมรับ

จากครอบครัวและเพื่อนฝูง ทำให้วัยรุ่นนั้นสูบบุหรี่ต่อไปจนกลายเป็นผู้ติดยาหรื ปักฉีทาง สภาพแวดล้อมในสังคม พบว่า วัยรุ่นที่เริ่มต้นสูบบุหรี่จะมีการรับรู้ว่าการหาหรือมาสูบนั้นเป็นเรื่องง่าย การทำให้วัยรุ่นหาซื้อบุหรี่ได้ยากขึ้น จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการลดการเริ่มสูบบุหรี่ในวัยรุ่น ปัจจัยทางพฤติกรรม ซึ่งพบสาเหตุเกี่ยวกับการรับรู้และความเชื่อของวัยรุ่น หลายประการ ได้แก่ การรับรู้ว่าการสูบบุหรี่ทำให้เป็นผู้ใหญ่ มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นอิสระจากครอบครัว โดยเฉพาะในวัยรุ่นที่มีครอบครัวที่เข้มงวดมากๆ จะใช้การสูบบุหรี่เป็นเสมือนการต่อต้าน มีความเชื่อว่าเป็นการแสดงบทบาทความมั่นใจ แสดงบทบาททางเพศ และการสูบบุหรี่ทำให้เกิดผลทางบวก เช่น การเข้ากับเพื่อนฝูง การเป็นผู้ใหญ่ มีภาพลักษณ์ทางสังคมดี สาเหตุจากการขาดความมั่นใจและขาดทักษะในการปฏิเสธการชักชวนของเพื่อน การชักชวนโดยสื่อประชาสัมพันธ์ การมีเจตคติในเชิงบวกกับการสูบบุหรี่ ทำให้ตั้งใจที่จะสูบบุหรี่เอง และมีพฤติกรรมชอบเสี่ยง ทำให้เกิดการทดลองสูบบุหรี่

ดังจะเห็นแล้วว่า การศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นสูบบุหรี่ การทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละกลุ่ม ปัจจัย มีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลและเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในด้านการเฝ้าระวังและป้องกันการสูบบุหรี่ตั้งแต่ในระยะแรก ซึ่งจะต้องมีการดำเนินความร่วมมือกันทุกระดับทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

มีงานศึกษาวิจัยอีกหลายฉบับ (ชูชัย สุภวงค์และคณะ , 2540 มาวิน โกลด์เบอร์ค , 2542 ธานีพร สุธิประเสริฐ, 2544 สุรพงษ์ ชูเดช , 2547 พรนภา หอมสินธุ์, 2549) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การสูบบุหรี่ของนักเรียน นักศึกษา หรือเยาวชน ชายไทย เป็นพฤติกรรมที่มีแบบแผน มีลำดับขั้นตอน มีความซับซ้อน และมีปัจจัยเกี่ยวข้องหรือเป็นสาเหตุต่างๆ หลายปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียน การออกกำลังกาย สถานภาพสมรสและการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ เจตคติ การสูบบุหรี่ของบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น คนครอบครัวและเพื่อนสนิท ความยากง่ายในการเข้าถึงบุหรี่ เป็นต้น

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในงานแนะแนว อนามัยโรงเรียน สอนสุขศึกษา และอาจารย์ปกครองชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีแต่นักเรียนชายล้วนมาอย่างต่อเนื่องหลายปี ผู้วิจัยได้พบปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ขาดเรียน หนีเรียน ใช้ความรุนแรง ขับขีรต จักยานยนต์ซ้อน สาม เป็นต้น พบว่าส่วนมากนักเรียนจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในโรงเรียนร่วมด้วย แม้ว่า โรงเรียนได้มีมาตรการที่

เข้มงวดและครูทุกคนมุ่งให้ความรู้และเฝ้า อบรมนักเรียนอย่างต่อเนื่องแล้ว แต่ในปัจจุบันก็ยังพบเห็น นักเรียนและยังปรากฏร่องรอยของการสูบบุหรี่ตามมุมต่าง ๆ ในโรงเรียนอยู่ทุกวัน ในนักเรียนบางคน ภายหลังการสูบบุหรี่ พบว่ามีอาการไอหรือปวดศีรษะ และมักจะมาขอยาหรือนอนพักที่เรือนพยาบาล เป็นประจำ แม้โรงเรียนจะได้ประสานงานกับโรงพยาบาลในการบำบัดเพื่อเลิกบุหรี่ตามลำดับขั้นตอน แล้วก็ตาม แต่นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะ นักเรียนไม่ไปตามนัดและยังคงสูบบุหรี่อยู่เหมือนเดิม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอัตราและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ระดับชั้นม .1- ม.3 โดยเฉพาะ ในโรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อกำหนดแนวทางการเฝ้าระวัง การวางแผนให้การศึกษาเพื่อป้องกันควบคุมการแก้ไขปัญหาไปพร้อมกัน นำไปสู่การกำหนดมาตรการ ควบคุม การจัดหลักสูตร และการออกแบบนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินอัตราการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกกำลังกาย เจตคติต่อการสูบบุหรี่ กับการทดลองสูบบุหรี่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชวนให้สูบบุหรี่ และการเข้าถึงบุหรี่ กับการทดลองสูบบุหรี่

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกกำลังกาย เจตคติต่อการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชวนให้สูบบุหรี่ และการเข้าถึงบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลให้ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ประกอบการเฝ้าระวัง การช่วยเหลือดูแลและพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ได้
2. เป็นข้อมูลสำหรับครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการวางแผนดำเนินการ ป้องกันมิให้นักเรียนและเยาวชนทดลองสูบบุหรี่ตั้งแต่แรกทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนได้
3. เป็นแนวทางของการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินสภาพปัญหาความรุนแรง เฝ้าระวังปัญหา พฤติกรรมของในนักเรียนและเยาวชนไทยสำหรับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องได้
4. เป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตรและออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของปัญหาและพฤติกรรมในนักเรียนที่ต้องการ พัฒนาแต่ละคนแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Study) ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลัง ศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) กำลังศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 300 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ใน การศึกษา ช่วง ภาคเรียนที่ 1 ระหว่างวันที่ 19 พฤษภาคม 2550 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน 2550

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกกำลังกาย เจตคติต่อการสูบบุหรี่

4.1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชวนให้สูบบุหรี่ และการเข้าถึงบุหรี่

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การทดลองสูบบุหรี่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การทดลอง สูบบุหรี่ หมายถึง การเคยหรือไม่ เคยมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่มาแล้ว อาจมีการสูบครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ตามความอยากรู้อยากลองหรือตามที่มีเหตุจูงใจให้ลองแล้วหยุดไป
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยของนักเรียนในปี การศึกษาที่ผ่านมา
3. สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ภาพรวมของสถานะทางการเงินของ ครอบครัวนักเรียน แบ่งเป็น 3 สถานะ คือ ไม่พอเพียงและมีหนี้สิน พอเพียงแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ และ พอเพียงและมีเงินเหลือเก็บ
4. เจตคติต่อการสูบบุหรี่ หมายถึง ความรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนต่อการสูบบุหรี่ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาโดย พรนภา หอมสินธุ์ (2549) จำนวน 20 ข้อ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการการศึกษาครั้งนี้ ได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพิจารณา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. พัฒนาการของวัยรุ่น
2. การเริ่มสูบบุหรี่ในวัยรุ่น
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

1. พัฒนาการของวัยรุ่น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 - ม.3 จะมีอายุระหว่าง 12 - 16 ปี ซึ่งจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่เชื่อมต่อกับวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาต่างๆ ดังนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่สอนและดูแล นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะทางธรรมชาติและ พัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละด้านแต่ละคนอย่างถูกต้อง (สุชา จันทรเฒ, 2536) ดังนี้

1.1 การแบ่งระยะของวัยรุ่น

ระยะของวัยรุ่นตามลักษณะต่าง ๆ ของการเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นแต่ละช่วง มีดังนี้

1.1.1 วัยแรกรุ่น (Puberty) หญิงอายุ 11 - 13 ปี และชาย 13 - 15 ปี เป็นระยะที่ร่างกายเริ่มการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเด็กหญิงและเด็กชาย สำหรับเด็กหญิงนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของร่างกายเต็มที่ ก็คือการมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วนเด็กชายนั้นไม่มีลักษณะบ่งแน่ชัดเช่นเด็กหญิง แต่เราอาจจะสังเกตได้จากสิ่งเหล่านี้ คือ การหลั่งอสุจิครั้งแรก การมีขนตามอวัยวะเพศ นอกจากนี้ น้ำเสียงที่พูดยังเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ห้าวขึ้น และมีลักษณะที่เรียกว่าแตกพาน เด็กหญิงนอกจากมีประจำเดือนครั้งแรกแล้ว ปรากฏว่าสัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านอวัยวะเพศ และการเจริญเติบโตของทรวงอก เนื่องจากผลของฮอร์โมนไปบำรุงมากขึ้น ในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นนี้ เป็นระยะที่เตือนให้เราเห็นว่าระยะของวัยรุ่นได้ใกล้เข้ามาแล้ว

1.1.2 วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) จะเป็นช่วงเวลาพอสมควร โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความนึกคิด การเจริญเติบโตในระยะวัยรุ่นนี้ ปรากฏว่ามีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ในด้านร่างกายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงมากมายและสิ้นสุดลงเมื่อได้ถึง “วุฒิภาวะของวัยรุ่น” ส่วนในด้านจิตใจนั้นส่วนใหญ่เป็นผลพลอยได้มาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย แม้ว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเป็นสิ่งผิดปกติของเด็กทุกคนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็ตาม แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเด็กแต่ละคนมักไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและด้วยเหตุนี้ทำให้เราเข้าใจว่าเหตุใดบางคน ถึงแม้ว่าจะมีอายุอยู่ในเกณฑ์วัยรุ่นก็ตาม ก็ยังไม่มีลักษณะ“พายุบุแคม”ของวัยรุ่นหรือลักษณะอื่น ๆ ที่ควรเกิดขึ้นกับวัยรุ่นปรากฏให้เห็น

1.1.3 วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น สภาพแวดล้อมใหม่และมีผลต่อการพัฒนาการทางสังคมของเด็ก โดยทั่วไปเด็กส่วนใหญ่จะคบเพื่อนที่มีรสนิยมคล้ายคลึงกันหรือคนที่ถูกใจกัน เด็กเริ่มรู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพเลียนแบบผู้ที่ตนยกย่อง ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นเด็กไวต่อความรู้สึก มีความกระวนกระวายใจต่อคำพูดที่กล่าวออกไป ซึ่งครูหรือผู้ปกครองควรร่วมมือกันช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิด

1.1.4 วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) การพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบในช่วงระยะวัยรุ่นตอนปลาย โดยในระยะนี้มักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าร่างกายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและปรัชญาชีวิต

1.2 พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น (Adolescent Development) พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่น เป็นเรื่องสำคัญแก่การศึกษา เพราะจะทำให้ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่รับผิดชอบเด็กสามารถเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยนี้ มีความสำคัญและอิทธิพลต่อกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยนี้เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างกะทันหันรวดเร็วไม่แน่นอน หากที่จะทำความเข้าใจ และมีความละเอียดซับซ้อน จึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ การเรียนรู้พัฒนาการวัยรุ่นจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายจิตใจสังคม และการป้องกัน การให้ความช่วยเหลือปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ในวัยรุ่น เช่น ปัญหาการใช้สารเสพติด ปัญหาทางเพศ ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

ในช่วงระยะแรกเริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปี เพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ 2 ปี และจะเกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุประมาณ 18 ปี ก็จะเข้าสู่ผู้ใหญ่ โดยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในพัฒนาการด้านต่าง ๆ (พนม เกตุมาน, 2550) ดังนี้

1.2.1 พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากวัยนี้ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ (sex hormones) และฮอร์โมนของการเจริญเติบโต (growth hormone) อย่างมากและรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (physical changes) ร่างกายจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขาจะยาวขึ้นก่อนจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ 2 ปี เพศหญิงจะไข่ม้วนมากกว่าชายที่มีกล้ามเนื้อมากกว่า ทำให้เพศชายแข็งแรงกว่า นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางเพศ (sexual changes) สิ่งที่ได้สังเกตเห็นได้ชัดเจน คือ วัยรุ่นชายจะเป็นหนุ่มขึ้น นมขึ้นพาน (หัวนมโตขึ้นเล็กน้อย กดเจ็บ) เสียงแตก หนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฝันเปียก (nocturnal ejaculation - การหลั่งน้ำอสุจิในขณะหลับและฝันเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณของการเข้าสู่วัยรุ่นของเพศชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงจะเป็นสาวขึ้น คือ เต้านมมีขนาดโตขึ้น ไข่ม้วนที่เพิ่มขึ้นจะทำให้รูปร่างมีทรวดทรง สะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก (menarche) การมีประจำเดือนครั้งแรกเป็นสัญญาณบอกการเข้าสู่วัยรุ่นในหญิง ทั้งสองเพศจะมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศซึ่งจะมีขนาดโตขึ้น และเปลี่ยนเป็นแบบผู้ใหญ่ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีสิ่วขึ้น

1.2.2 พัฒนาการทางจิตใจ (Psychological Development) ที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ได้แก่ ในด้านสติปัญญา (Intellectual Development) ในช่วงระหว่างวัยรุ่นอาจขาดความขี้คิด มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ เริ่มมีความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Awareness) แสวงหาเอกลักษณ์ (identity) วัยรุ่นจะเริ่มแสดงออกถึงสิ่งตนเองชอบ สิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งจะแสดงถึงความเป็นตัวตนของเขาที่โดดเด่น ใช้เวลาว่างให้เกิดความเพลิดเพลินกับกลุ่มเพื่อนที่ชอบและสนิทสนมด้วย โดยเขาจะเลือกคบคนที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน หรือเข้ากันได้ และจะเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อนที่สนิทด้วย ทั้งแนวคิด ค่านิยม ระเบียบ จริยธรรม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในชีวิต สิ่งที่ได้แสดงถึงเอกลักษณ์ตนเองยังมีอีกหลายด้าน ได้แก่ เอกลักษณ์ทางเพศ (sexual identity and sexual orientation) แฟชั่น ดารา นักร้อง การแต่งกาย ทางความเชื่อในศาสนา อาชีพ คติประจำใจ เป้าหมายในการดำเนินชีวิต เนื่องจากวัยรุ่นยังต้องการการยอมรับจากผู้อื่น (acceptance) หรือจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก วัยนี้จึงมักอยากเด่นอยากดัง อยากให้ มีคนรู้จักมากๆ และเกิดความภาคภูมิใจตนเอง (self esteem) ได้ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังต้องการเป็นอิสระ เสรีภาพ ไม่ค่อยชอบอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาใดๆ ชอบคิดเอง ทำเอง พึ่งตัวเอง เชื่อความคิดตนเอง มีปฏิกริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ที่บีบบังคับสูง ความอยากรู้อยากเห็นอยากลองจะมีสูงสุดในวัยนี้ ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย ในด้านอารมณ์ (mood) วัยรุ่นมักมีอารมณ์ที่ยังไม่มั่นคง

เปลี่ยนแปลงได้ง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย อาจเกิดอารมณ์ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย อารมณ์ที่ไม่ดีเหล่านี้อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเกรี้ยวกราด มีผลต่อการเรียนและการดำเนิน ขอบทำอะไรตามอารมณ์ตัวเอง สำหรับอารมณ์เพศ วัยนี้จะมีมาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ หรือมีพฤติกรรมทางเพศ อาจพบพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือการมีเพศสัมพันธ์ในหมู่วัยรุ่นได้

1.2.3 พัฒนาการทางสังคม (Social Development) วัยนี้จะเริ่มห่างจากทางบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิม แต่จะสนใจเพื่อนมากกว่า จะใช้เวลากับเพื่อนนานๆ มีกิจกรรมนอกบ้านมาก ไม่อยากไปไหนกับทางบ้าน เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม สนใจสังคมสิ่งแวดล้อม ปรับตัวเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่ม ของสังคมได้ดีขึ้น มีความสามารถในการทักษะสังคม การสื่อสารเจรจา การแก้ปัญหา การประนีประนอม การยืดหยุ่นโอนอ่อนผ่อนตามกัน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น พัฒนาการทางสังคมที่ดีจะเป็นพื้นฐานมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และบุคลิกภาพที่ดี การเรียนรู้สังคมจะช่วยให้ตนเองหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง เลือกวิชาชีพที่เหมาะสมกับตน และมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคตต่อไป

1.3 ปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่น ปัญหาพฤติกรรมที่สำคัญในวัยรุ่น มีหลายด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ปัญหาทางเพศ พฤติกรรมรักร่วมเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาบุคลิกภาพ การใช้สารเสพติด เป็นต้น

2. การเริ่มสูบบุหรี่ในวัยรุ่น

จากแนวโน้ม อัตราการสูบบุหรี่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่า ในอีก 20 ปีข้างหน้าจำนวนผู้เสียชีวิตจากบุหรี่ทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นเป็นปีละสิบล้านคน หรือนาทีละ 20 คน ในจำนวนนี้มีคนไทยรวมอยู่ด้วย ปีละ 80,000 คน อัตราการเสียชีวิตดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 7 ของจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมดทั่วโลก นั่นหมายความว่า บุหรี่จะเป็นสาเหตุของการตายมากกว่าโรคเอดส์ วัณโรค การตายระหว่างคลอด อุบัติเหตุจากขยวดยาน การฆ่าตัวตาย และการฆาตกรรมรวมกัน (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2550)

การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การสูบบุหรี่ของประเทศไทย ในปัจจุบันมีรายงาน สถานการณ์ การสูบบุหรี่ของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป ในปีพ.ศ. 2534 – 2549 ที่ศึกษาเชิงพรรณนา โดยนำฐานข้อมูลทุติยภูมิซึ่งเป็นข้อมูลดิบจากโครงการสำรวจระดับชาติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มาวิเคราะห์ใหม่ โดยกลุ่มงานวิเคราะห์ และพยากรณ์สถิติเชิงสังคม สำนักสถิติพยากรณ์

(ปี2550) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มการบริโภคยาสูบของประเทศไทย รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการควบคุมการบริโภคยาสูบที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (มณฑา เก่งกัรพานิชและคณะ,2549) ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ ดังนี้

การสูบบุหรี่ (Smoking) ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การสูบบุหรี่ปัจจุบัน (Current Smoking) การสูบบุหรี่เป็นประจำ/ทุกวัน (Daily Smoking)และ การสูบบุหรี่เป็นครั้งคราว (Occasional Smoking) ผลการศึกษา พบว่า จำนวนคนสูบบุหรี่ปัจจุบัน (Current Smoking) ประชากรรวมที่สูบบุหรี่ปัจจุบัน(2549) มีจำนวนลดลงจาก 12.2 ล้านคน ในปี 11.03 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.91 ของประชากรทั่วประเทศ โดยเพศชายลดลงจาก 11.30 ล้านคน เป็น 10.30 ล้านคน เช่นเดียวกับเพศหญิงที่ลดลงจาก 9.5 แสนคน เป็น 7.2 แสนคน จำนวนคนสูบบุหรี่เป็นประจำ (Daily Smoking) ประชากรรวมที่สูบบุหรี่เป็นประจำมีจำนวนลดลงจาก 11.7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2534 เหลือ 9.54 ล้านคนในปี พ.ศ. 2549 โดยเพศชายลดลงจาก 10.60 ล้านคน เป็น 1.29 ล้านคน เช่นเดียวกับเพศหญิงที่ลดลงจาก 8.9 แสน เป็น 5.2 แสนคน และ จำนวนคนสูบบุหรี่ เป็นครั้งคราว (Occasional Smoking) ประชากรรวมที่สูบบุหรี่เป็นครั้งคราวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 5.9 แสนคนในปี พ.ศ. 2534 เป็น 1.5 ล้านคนในปี พ.ศ. 2549 โดยเพศชายเพิ่มขึ้นจาก 7.05 แสนคน เป็น 1.29 ล้านคน เช่นเดียวกับเพศหญิงเพิ่มขึ้นทุกปี จาก 6.7 หมื่นคน เป็น 2.07 แสนคน นอกจากนี้ยังพบว่า ในช่วง 15 ปี ที่ผ่านมานับแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2549 คนไทยสูบบุหรี่มีอัตราที่เปลี่ยนแปลงไป พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ปัจจุบันลดลงจาก 32.00% เป็น 21.91% คิดเป็นการเปลี่ยนแปลงลดลงเท่ากับ 31.53% อัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำลดลงจาก 30.46% เป็น 18.94 % คิดเป็นการเปลี่ยนแปลงลดลงเท่ากับ 37.82% และ อัตราการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวเพิ่มขึ้นจาก 1.54 % เป็น 2.97 % คิดเป็นการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเท่ากับ 92.93 %

ผลสรุปจากการสำรวจสถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทยภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (National statistics organization : NSO) ทำให้เห็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก โดยส่วนใหญ่ประชากรไทยทั่วประเทศที่สูบบุหรี่ในปัจจุบันจะเป็นผู้ชายและเริ่มต้นสูบบุหรี่ ตั้งแต่เป็นวัยรุ่น ที่สำคัญพบว่า ส่วนใหญ่จะเริ่มสูบในช่วงที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุต่ำสุดที่ผู้ชายเริ่มสูบบุหรี่อยู่ที่ 14 ปี (ศรัณญา เบญจกุลและคณะ ,2550) ศ.เกียรติคุณ นพ.ประกิจ วาทีสาชกกิจ เลขาธิการ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ กล่าวว่า การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้สุขภาพทรุดโทรม และเสียชีวิตที่ป้องกันได้ที่สำคัญอันดับที่สองของคนไทยรองจาก โรคเอดส์ (อ้างถึงในเครือข่ายรณรงค์รณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ , 2550) พรณภาพ หอมสินธุ์ (2550) ได้สรุป

ความสำคัญและแนวทางการป้องกันการเริ่มต้นสูบบุหรี่ในวัยรุ่นว่า เมื่อวัยรุ่นได้ทดลองบุหรี่แล้วจะมีโอกาสติดบุหรี่สูงอีกทั้งการทำให้เลิกสูบบุหรี่ยาก การป้องกันจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด และจะต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

การเริ่มสูบบุหรี่ในวัยรุ่น จากงานวิจัยในปี 2540 (ชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ , 2540) ที่ศึกษาการสูบบุหรี่ของเยาวชนชายไทยกลุ่มอายุ 15 และ 22 ปี ทั่วประเทศพบว่า อายุเฉลี่ย(ปี)ที่เริ่มสูบบุหรี่ มวนแรกเท่ากับ 13.3 และ 16.1 ตามลำดับ และพบอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำ ทดลองสูบบุหรี่ และไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 5.3, 17.4 และ 77.3 ในกลุ่มอายุ 15 ปี และ ร้อยละ 20.9, 26.7 และ 52.4 ในกลุ่มอายุ 22 ปี ต่อมาในปี 2542 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2542) มีการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทยที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป พบว่า อายุระหว่าง 15 – 19 ปี เป็นอายุที่มีผู้สูบบุหรี่มากที่สุด ร้อยละ 55.9 รองลงมา คือ อายุ 20 – 24 ปี ร้อยละ 24.6 และ อายุ 10 – 14 ปี ร้อยละ 10.9 งานวิจัยล่าสุด ในปี 2549 (พรนภา หอมสินธุ์ ,2549) มีการศึกษาปัจจัยทำนายการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเด็กวัยรุ่นไทย ระยะแรกของลำดับขั้นของการสูบบุหรี่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม .1 – 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 13 ปี , 14 ปี และ มากกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี ในชั้นมั่นใจว่าจะไม่สูบบุหรี่ พบอัตราร้อยละ 65.09, 53.78 และ 38.35 ชั้นลังเลใจที่จะไม่สูบบุหรี่ พบอัตราร้อยละ 14.01, 10.27 และ 17.67 ขึ้นทดลองสูบบุหรี่ พบอัตราร้อยละ 14.66, 22.43 และ 23.68 ขึ้นสูบบุหรี่ตามโอกาส พบอัตราร้อยละ 6.25, 13.52 และ 20.30 สรุปได้ว่า วัยรุ่นที่อายุนมากจะมีพฤติกรรมสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อย

3. งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

3.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีงานวิจัยหลายฉบับที่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการสูบบุหรี่ เช่น งานวิจัยของ ชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ (2540) พบว่า เยาวชนชายที่สูบบุหรี่เป็นประจำทั้งกลุ่มอายุ 15 และ 22 ปี มีผลการเรียนที่ไม่ดี , งานวิจัยของอัจฉราวรรณ สร้อยทอง(2542) พบว่า การสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น , งานวิจัยของ จิราพร สุวรรณธีรางกูร (2543) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ถ้ามีผลการเรียนต่ำ โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็น 3.11 เท่า(OR=3.11) ,งานวิจัยของณัฐินี จันทร์กอน(2544) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร , งานวิจัยของ อุไร สุมาธิธรรม (2546) ที่

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยากับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญสูงสุดต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน โดยนักเรียนที่สูบบุหรี่มักจะมีผลการ เรียนต่ำ และค่าสุคนงานวิจัย ของพรนภ หอมสินธุ์ (2549) พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3 เป็นปัจจัยทำนายการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายไทย ในชั้นทดลองสูบบุหรี่ (OR=1.49) และชั้นสูบบุหรี่ตามโอกาส (OR=1.59) แต่มีงานวิจัยของอนุภาพ ทองอยู่(2547) เท่านั้น ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี จึงสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำน่าจะมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.1.2 การออกกำลังกาย ตามหลักการดูแลสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ร่างกายสร้างสารเอ็นดอร์ฟินขึ้นมาในสมองโดยอัตโนมัติ ซึ่งสารนี้จะเป็นสารที่ทำให้ความรู้สึกเป็นสุข ช่วยคลายความเครียดได้ ขนาดที่เหมาะสมคือ ออกกำลังกายหนักปานกลางวันละ 30 นาที อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ มีงานวิจัยหลายฉบับที่พบว่า การออกกำลังกายช่วยลดความวิตกกังวลและส่งเสริมสุขภาพจิตได้ เช่น ประเวศ ปิยะธำรงการานต์ (2531), ชมานันท์ บัวงาม (2539), วรุดิธราวุฒิ(2546), สุวิมล พิริยะปัญญา(2546) และ เบญจวรรณ เกิดแพร (2546) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดกิจกรรมที่นำเอาการออกกำลังกายและการกีฬาเพื่อดำเนินยาเสพติดดังปรากฏในแผนส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพกันอย่างกว้างขวาง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2549) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ของสถานการณ์ออกกำลังกายกับการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของอัจฉราวรรณ ศรีอภัยทอง (2542) พบว่า การเป็นนักกีฬา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น ส่วนงานวิจัยของลักขณกรณประพันธ์ (2548) พบว่า การเป็นนักกีฬา ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรม การสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลนคร นครราชสีมา

3.1.3 เจตคติต่อการสูบบุหรี่ การวัดเจตคติจะทำให้เราทราบว่า บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใด ดีหรือไม่ดี และทำนายได้ว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใด ดังนั้น ปัจจัยด้านเจตคติต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น จึงปัจจัยที่น่าจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมากเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้มีผู้การวิจัยความเกี่ยวข้องของเจตคติกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นกันอย่างกว้างขวาง ส่วนใหญ่ พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น งานวิจัยของจิรพร ศรีอภัยสุวรรณ (2539), บุศยา ณ ป้อมเพชร (2539),

รุ่งรัตน์ พรชัยวัฒนาการ (2540), อรณัฐ หงษาชาติ(2541), ธาณินทร์ สุทธิประเสริฐ (2542) , ฐิติทิพย์ ยิ้มพลอย(2543) ส่วนงานวิจัยของจิราพร สุวรรณธีรางกูร (2543) พบว่า ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ เป็นหนึ่งใน 12 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียน และเป็นหนึ่งใน 3 ตัวแปร (ร่วมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีเพื่อนสูบบุหรี่) ที่สามารถร่วมกันคาดคะเนเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 84.15 และงานวิจัยของสุรพงษ์ ชูเดช (2547) พบว่า ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยหนึ่งใน 4 ของกลุ่มปัจจัยนำ (ร่วมกับลักษณะมุงอนาคต สุขภาพจิต และความเชื่ออำนาจในตน) ที่ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 29.8 และล่าสุดในงานวิจัยของพรนภา หอมสินธุ์ (2549) พบว่า ทักษะคิดเห็นด้วยกับการสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยทำนายการสูบบุหรี่ตามลำดับขั้นของการสูบบุหรี่ โดยมีค่าในการทำนายดังนี้ 2.78 เท่า (OR=2.78) ในขั้นลังเลที่จะไม่สูบบุหรี่ , 3.55 เท่า (OR=3.55) ในขั้นทดลองสูบบุหรี่ และ 8.07 เท่า (OR=8.07) ในขั้นสูบบุหรี่ตามโอกาส สรุปได้ว่า ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่น่าจะมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และคาดคะเนหรือทำนายการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นได้

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมกับการสูบบุหรี่ มีงานวิจัยหลายฉบับที่พบว่า มีหลายปัจจัยแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ ได้แก่ งานวิจัยของบุศยา ณ ป้อมเพชร์ (2539) ปัจจัยที่พบ คือ รายได้ครอบครัว สถานภาพสมรสของบิด มารดา อาชีพของบิดามารดา การได้มาของบุหรี่ แหล่งซื้อบุหรี่ การมีเพื่อนสนิทในและนอกวิทยาลัยสูบบุหรี่ , งานวิจัยของจิราพร สร้อยสุวรรณ (2539) ปัจจัยที่พบ คือ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา การได้มาของบุหรี่ แหล่งที่ซื้อบุหรี่ และ การมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่, งานวิจัยของธานินทร์ สุทธิประเสริฐ (2542) ปัจจัยที่พบ คือ จำนวนคนใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ , งานวิจัยของอจรรย์วรรณ สร้อยทอง (2542) ปัจจัยที่พบ คือ การมีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่, งานวิจัยของ ญัฐินี จันทร์ก้อน (2544) ปัจจัยที่พบ คือ การสูบบุหรี่ของเพื่อนในกลุ่ม, งานวิจัยของนฤมล นันทพล (2546) ปัจจัยที่พบ คือ การเคยได้รับบุหรี่ ความสะดวกในการซื้อบุหรี่ การได้เห็นสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ และการได้รับการชักชวนให้สูบบุหรี่จากเพื่อนสนิท , งานวิจัย ของอุไร สุมาริธรรม (2546) ปัจจัยที่พบ คือ การมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ , งานวิจัยของอนุภาพ ทองอยู่(2547) ปัจจัยที่พบ คือ การเข้าถึงแหล่งซื้อ และการเอาแบบอย่างตามเพื่อน

ส่วนงานวิจัยของสุรพงษ์ ชูเดช (2547) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมและปัจจัยนำกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นรายคู่ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ นิยม (Interactionism Model) ผลการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลร่วมกันระหว่างปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม ได้แก่ ราคาบุหรี่กับการมีเพื่อน

สูบบุหรี่ และ รายได้ของนักศึกษาเกี่ยวกับการมีเพื่อนสูบบุหรี่ กล่าวคือ การที่นักศึกษารู้สึกว่าบุหรี่มีราคาต่ำ อย่างเดียวยังไม่พอต้องได้รับอิทธิพลจากการมีเพื่อนสูบบุหรี่ด้วย นักศึกษาในกลุ่มนี้จึงจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่สูง ส่วนนักศึกษาที่มีเพื่อนสูบบุหรี่ อย่างเดียวยังไม่พอต้องได้รับอิทธิพลจากการมีรายได้ สูงด้วย นักศึกษาในกลุ่มนี้จึงจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่สูง นอกจากนี้ยังพบอิทธิ พลร่วมคู่อื่นอีก ได้แก่ ราคานูหรีกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การได้มาของนูหรีกับความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี แต่ จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี ไม่พบความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ เช่น ราคานูหรี การได้มาของนูหรี นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลร่วมกัน ระหว่างปัจจัยเสริมละปัจจัยนำ ได้แก่ การมีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรีกับความรู้เกี่ยวกับนูหรี การมี เพื่อนสูบบุหรีกับความเชื่ออันอาจภายในตน อีกด้วย

สำหรับงานวิจัยของพรนภา หอมสินธุ์ (2549) ได้ศึกษาพบว่ากลุ่มปัจจัยแวดล้อม เป็น ปัจจัยทำนายการสูบบุหรีตามลำดับขั้นของการสูบบุหรีได้ ดังนี้ ปัจจัยทำนายการสูบบุหรีขั้นลงเลใจที่ จะไม่สูบบุหรี ได้แก่ การสูบบุหรีของพ่อแม่ (OR = 1.63) ,ปัจจัยทำนายการสูบบุหรีขั้นทดลองสูบบุหรี ได้แก่ การชักชวนให้สูบบุหรี (OR = 6.12) การสูบบุหรีของเพื่อน (OR = 1.64) ,ปัจจัยทำนายการสูบ บูหรีขั้นสูบบุหรีตามโอกาส ได้แก่ การชักชวนให้สูบบุหรี (OR = 6.68) การสูบบุหรีของเพื่อน (OR = 5.64) การสูบบุหรีของพ่อแม่ (OR = 1.75) นอกจากนี้ยังพบว่า การชักชวนให้สูบบุหรี (OR = 4.54) สามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงการสูบบุหรีจากขั้นลงเลใจที่จะไม่สูบบุหรีไปสู่ ขั้นทดลองสูบบุหรี ขณะที่การสูบบุหรีของเพื่อน (OR = 3.45) สามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงจาก ขั้นทดลองสูบบุหรีไปสู่ขั้นสูบบุหรีตามโอกาส

ผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการสูบ บุหรี ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของ บิดามารดา อาชีพของบิดามารดา การสูบบุหรีของบิดามารดา การมีเพื่อนที่สนิทสูบบุหรี การถูก ชวนให้สูบบุหรี และการเข้าถึงนูหรี มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Study) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของการทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนชั้น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2550

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) เพศชายกำลังศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ช่วงเวลาตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2550 จำนวน 300 คนโดยการคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร (ธวัชชัย วรพงษ์, 2530)

$$n = \frac{Z_{\alpha/2}^2 N \pi (1-\pi)}{Z_{\alpha/2}^2 \pi (1-\pi) + N d^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด เท่ากับ 1,866 คน ณ วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2550

Z = ค่ามาตรฐานได้โค้งปกติที่ระดับนัยสำคัญที่กำหนด (ระดับ < 0.05)

ค่า $\alpha/2 = 0.025$ ดังนั้นจึงมีค่าเท่ากับ 1.96

π = ค่าสัดส่วนของตัวแปรหลัก ได้แก่ การทดลองสูบบุหรี่
เท่ากับ 32% (จากผลการศึกษาของ พรนภา หอมสินธุ์)

d = ค่าคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้

กำหนดเท่ากับ 5%

ได้จำนวนตัวอย่างจากการคำนวณ 273 คน และได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างอีก 10% (27 คน) เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ดังนั้นจึงเก็บจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน

การเลือกตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีทั้งสิ้น 39 ห้อง โดยแบ่งเป็นระดับชั้นละ 13 ห้อง โดยในแต่ละระดับชั้น สามารถจัดกลุ่มห้องเรียนได้เป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มห้องเรียนที่มีผลการเรียนโดยเฉลี่ยสูง จำนวน 4 ห้อง (2) กลุ่มห้องเรียนที่มีผลการเรียนโดยเฉลี่ยปานกลาง จำนวน 5 ห้อง (3) กลุ่มห้องเรียนที่มีผลการเรียนโดยเฉลี่ยต่ำ จำนวน 4 ห้อง หลังจากนั้นได้สุ่มอย่างง่าย (Simple random) เพื่อเลือกห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและตามผลการเรียนเฉลี่ยของห้องเรียน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้องเรียนจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย			จำนวนห้องเรียน ที่สุ่มได้
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1	1		1	2
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2		1	1	2
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3	1	1		2

จากการสุ่มอย่างง่าย ได้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ห้องๆ ละ 50 คน รวม 300 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ป้ายจับส่วนบุคคลและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ มีทั้งสิ้นจำนวน 16 ข้อ แบ่งเป็น อายุ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ การถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ การเข้าถึงบุหรี่ และการทดลองสูบบุหรี่

ส่วนที่ 2 เจตคติต่อการสูบบุหรี่ เจตคติต่อการสูบบุหรี่ เป็นความคิดเห็นที่มีต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งวัดโดยข้อคำถาม ซึ่งพัฒนาโดย พรนภา หอมสินธุ์ (2549) จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ คือ

ไม่เห็นด้วยอย่างมาก หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดของท่าน เป็นส่วนใหญ่

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นค่อนข้างไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่าน มากกว่า 50%

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นค่อนข้างตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่าน มากกว่า 50%

เห็นด้วยอย่างมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่าน เป็นส่วนใหญ่

ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบแต่ละข้อ 1 คำตอบเท่านั้น โดยเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึกนึกคิด ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุด โดยมีการให้คะแนนดังนี้ คือ

ข้อความที่มีลักษณะในด้านบวก ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 14, 15, 17 และ 18 ถ้าเลือกตอบ

ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยอย่างมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน

ข้อความที่มีลักษณะในด้านลบ ได้แก่ ข้อ 3, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 19 และ 20 จะให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม เป็น 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ

การแปลความหมายจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มี 2 ระดับ ได้แก่

ผู้ที่มีเจตคติไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

ผู้ที่มีเจตคติดีต่อการสูบบุหรี่ หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

แบบสอบถามนี้ได้นำไปทดลองใช้ (try - out) เพื่อทดสอบระดับความเชื่อมั่น (reliability) ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จ.ชลบุรี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างโดยทำการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มาระดับชั้นละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 30 คน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น (α - coefficient) เท่ากับ 0.83

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขออนุญาตผู้บริหารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 นัดหมายนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ความสมัครใจ

4.3 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งใช้เวลาในการตอบ ประมาณ 15 นาที ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บไว้อย่างมิดชิด เป็นความลับ ผู้ที่จะได้ศึกษาข้อมูลเป็นเพียงผู้วิจัยเท่านั้นและข้อมูลที่ได้จะถูกนำเสนอโดยภาพรวม มิได้นำเสนอเป็นรายบุคคล

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบถ้วนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

5.1 พรรณนาข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป เช่น ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกกำลังกาย เจตคติต่อการสูบบุหรี่ สถานภาพสมรสของ บิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ และการเข้าถึงบุหรี่ กับตัวแปรตาม ได้แก่ การทดลองสูบบุหรี่ ด้วยวิธีการทดสอบ ไค- สแควร์ (Chi-Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกกำลังกาย เจตคติต่อการสูบบุหรี่ และปัจจัย สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การมีเพื่อนที่สนิทสูบบุหรี่ การถูกชวนให้สูบบุหรี่ และการเข้าถึงบุหรี่ กับ การทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550 โดยผลการศึกษานำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1	100	33.3
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	100	33.3
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3	100	33.4
อายุ		
≤ 13 ปี	122	40.6
14 ปี	99	33.0
≥ 15 ปี	79	26.4
$\bar{X} = 13.79 \quad SD = 0.937$		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(GPA)		
< 3.5	199	66.3
≥ 3.5	101	33.7
$\bar{X} = 2.69 \quad SD = 0.867$		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การออกกำลังกาย		
ออกกำลังกายไม่สม่ำเสมอ	119	39.7
ออกกำลังกายสม่ำเสมอ	181	60.3
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ร่วมกัน	239	79.7
หย่าหรือแยกกันอยู่อย่างถาวร	49	16.3
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	12	4.0
ระดับการศึกษาของบิดา		
ไม่ได้เรียน	1	0.3
ประถมศึกษา	50	16.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	44	14.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	77	25.7
อนุปริญญา / ปวส.	42	14.0
ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า	86	28.6
ระดับการศึกษาของมารดา		
ไม่ได้เรียน	3	1.0
ประถมศึกษา	62	20.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	15.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	66	22.0
อนุปริญญา / ปวส.	42	14.0
ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า	81	27.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (เสียชีวิต)	9	3.0
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ทำงาน บ้าน)	4	1.4
รับราชการ	70	23.3
เกษตรกร	10	3.3
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	107	35.7
ลูกจ้างบริษัท	45	15.0
รับจ้างทั่วไป	42	14.0
อื่น ๆ	13	4.3
อาชีพของมารดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (เสียชีวิต)	1	0.3
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ทำงาน บ้าน)	30	10.0
รับราชการ	51	17.0
เกษตรกร	6	2.0
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	114	38.0
ลูกจ้างบริษัท	43	14.3
รับจ้างทั่วไป	42	14.0
อื่น ๆ	13	4.4
สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
ไม่พอเพียงและมีหนี้สิน	13	4.3
พอเพียงแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ	76	25.4
พอเพียงและมีเงินเหลือเก็บ	211	70.3

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวนที่เป็นสัดส่วนเท่ากันทั้ง 3 ชั้นปี ในแต่ละชั้นปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 จากตารางที่ 1 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามลำดับ ดังนี้

อายุ มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 13 ปี คิดเป็น ร้อยละ 40.6 อายุ 14 ปี ร้อยละ 33.0 และอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี ร้อยละ 26.4 มีอายุโดยเฉลี่ย 13.79 ปี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3.5 คิดเป็นร้อยละ 66.3 และสูงกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ร้อยละ 33.7

การออกกำลังกาย มีนักเรียนที่ออกกำลังกายไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 39.7 และออกกำลังกายสม่ำเสมอ ร้อยละ 60.3

สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีนักเรียน ที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 79.7 หย่าหรือแยกกันอยู่อย่างถาวร ร้อยละ 16.3 บิดาหรือมารดาเสียชีวิต ร้อยละ 4.0

การศึกษาของบิดามารดา มีนักเรียนที่มีบิดาและมารดาไม่ได้เรียน ร้อยละ 0.3 และ 1.0 มีบิดาและมารดาเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.7 และ 20.7ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.7 และ 15.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช. ร้อยละ 25.7 และ 22.0 ระดับอนุปริญญา/ปวส. ระหว่างบิดาและมารดามีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 14.0 ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า ร้อยละ 28.6 และ 27

อาชีพของบิดามารดา มีนักเรียนที่มีบิดาและมารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ เพราะเสียชีวิต ร้อยละ 3.0 และ 0.3 ทำงานบ้าน ร้อยละ 1.4 และ 10.0 รับราชการ ร้อยละ 23.3 และ 17.0 เกษตรกร ร้อยละ 3.3 และ 2.0 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 35.7 และ 38.0 ลูกจ้างบริษัท ร้อยละ 15.0 และ 14.3 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 14.0 และ 14.3 อาชีพอื่นๆ ระหว่างบิดาและมารดามีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 4.3

สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีนักเรียน ที่ครอบครัวมีสถานะไม่พอเพียงและมีหนี้สิน ร้อยละ 4.3 พอเพียงแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ ร้อยละ 25.3 พอเพียงและมีเงินเหลือเก็บ ร้อยละ 70.3

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การทดลองสูบบุหรี่		
ไม่เคยลองสูบบุหรี่	233	77.7
เคยลองสูบบุหรี่	67	22.3
อายุเฉลี่ยที่เริ่มทดลองสูบบุหรี่	$\bar{X} = 12.72$	SD = 1.027
สถานะการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน		
ไม่สูบบุหรี่	287	95.7
สูบบุหรี่	13	4.3
การใช้สารเสพติดอื่น ๆ		
ไม่ได้ใช้	298	99.3
ใช้	2	0.7
เจตคติต่อการสูบบุหรี่		
เจตคติไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ (คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย)	159	53.0
เจตคติดีต่อการสูบบุหรี่ (คะแนนสูงหรือเท่ากับ ค่าเฉลี่ย)	141	47.0
	$\bar{X} = 32.75$	SD = 8.06
การสูบบุหรี่ของผู้ปกครอง		
สูบบุหรี่ทั้งบิดาและมารดา	7	2.3
บิดาสูบบุหรี่	103	34.3
มารดาสูบบุหรี่	6	2.0
ไม่สูบบุหรี่ทั้งบิดาและมารดา	184	61.4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท		
ไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่	209	69.7
มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่	91	30.3
การถูกชักชวนให้สูบบุหรี่		
ไม่เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่	227	75.7
เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่	73	34.3
ความยากง่ายในการเข้าถึงบุหรี่		
ง่าย	130	43.3
ค่อนข้างง่าย	44	14.7
ค่อนข้างยาก	35	11.7
ยาก	91	30.3

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ จากตารางที่ 2 ที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลตามลำดับดังนี้

การสูบบุหรี่ของบิดามารดา นักเรียนส่วนใหญ่ที่ทั้งบิดาและมารดาไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 61.3 รองลงมา คือนักเรียนที่บิดาสูบบุหรี่ ร้อยละ 34.3 และที่บิดาและมารดาสูบบุหรี่ ร้อยละ 2.3 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่มารดาสูบบุหรี่ พบเพียง ร้อยละ 2.0

การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท พบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ ร้อยละ 69.7 แต่ก็พบว่ามึนักเรียนจำนวนหนึ่งที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ มากถึง ร้อยละ 30.3

การถูกชวนให้สูบบุหรี่ นักเรียนส่วนใหญ่มัก ที่ไม่เคยถูกชวนให้สูบบุหรี่ ร้อยละ 75.7 แต่ก็พบว่ามึนักเรียนที่เคยถูกชวนให้สูบบุหรี่ มากถึง ร้อยละ 34.3

ความยากง่ายในการเข้าถึงบุหรี่ นักเรียนส่วนใหญ่ ่ตอบว่าเข้าถึงบุหรี่ได้ง่าย ร้อยละ 43.3 และ ค่อนข้างง่าย ร้อยละ 14.7 ซึ่งมากกว่ากลุ่มที่ตอบว่าเข้าถึงบุหรี่ได้ยาก ร้อยละ 30.3 และ ค่อนข้างยาก ร้อยละ 11.7 เพียงเล็กน้อย

การทดลองสูบบุหรี่ นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เคยทดลองสูบบุหรี่ ร้อยละ 77.7 แต่ก็พบว่า มีนักเรียนเคยทดลองสูบบุหรี่แล้ว มากถึง ร้อยละ 22.3 คือ พบจำนวน 67 คน และพบว่านักเรียนมี อายุเฉลี่ยที่เริ่มทดลองสูบ เพียง 12.72 ปี

สถานะการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วในปัจจุบัน นักเรียนจะยังไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 95.7 แต่ก็พบว่านักเรียนส่วนหนึ่งเริ่มสูบบุหรี่แล้ว ถึงร้อยละ 4.3 คือ พบจำนวน 13 คน

การใช้สารเสพติดอื่นๆ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้สารเสพติดอื่นๆ ร้อยละ 99.3 แต่ ยังพบว่ามึ้นักเรียนตอบว่าใช่ ร้อยละ 0.7 คือ พบจำนวน 2 คน

เจตคติต่อการสูบบุหรี่ นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 53.0) แต่ ก็พบว่าจำนวนนักเรียนที่มีเจตคติดีต่อการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 47.0) มีมากเกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียน ทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการทดลองสูบบุหรี่

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ (N = 300)

ปัจจัย	ไม่เคยทดลอง (n = 233)	เคยทดลอง (n = 67)	χ^2	P - value
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
< 3.5	140 (70.4 %)	59 (29.6 %)	18.23	< 0.01***
≥ 3.5	93 (92.1 %)	8 (7.9%)		
การออกกำลังกาย				
ไม่สม่ำเสมอ	98 (82.4%)	21 (17.6%)	2.49	.114
สม่ำเสมอ	135 (74.6%)	46 (25.4%)		
สถานภาพสมรสของบิดามารดา				
อยู่ร่วมกัน	224 (72.2%)	66 (22.8%)	.907	.467
แยกกันอยู่/บิดามารดาเสียชีวิต	9 (90.0%)	1 (10.0%)		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัย	ไม่เคยทดลอง (n = 233)	เคยทดลอง (n = 67)	χ^2	P - value
สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว				
ไม่เพียงพอมีหนี้สิน/เพียงพอ แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ	62 (69.7%)	27 (30.3%)	4.582	.032*
เพียงพอมีเงินเหลือเก็บ	170 (81.0%)	40 (19.0%)		
การสูบบุหรี่ของบิดามารดา				
ทั้งบิดาและ / หรือมารดาสูบ	84 (72.4%)	32 (27.6%)	3.009	.083
ไม่สูบบุหรี่ทั้งบิดาและมารดา	149 (81.0%)	35 (19.0%)		
การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท				
ไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่	191 (91.4%)	18 (8.6%)	74.783	< 0.01***
มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่	42 (46.2%)	49 (53.8%)		
การถูกชักชวนให้สูบบุหรี่				
ไม่เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่	208(91.6%)	19(8.4%)	104.860	< 0.01***
เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่	25 (34.2%)	48 (65.8%)		
การเข้าถึงบุหรี่				
ง่าย	136 (78.2%)	38 (21.8%)	4.022	.05*
ยาก	97(76.19%)	29 (23.0%)		
เจตคติต่อการสูบบุหรี่				
เจตคติไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ (คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย)	138(86.8%)	21(13.2%)	16.24	< 0.01***
เจตคติดีต่อการสูบบุหรี่ (คะแนนสูงหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	95(67.4%)	46(32.6%)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ≤ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ < 0.01

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ ของเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกกำลังกาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชวนให้สูบบุหรี่ การเข้าถึงบุหรี่ และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ พบความสัมพันธ์ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 3.5 พบว่า เกือบ 30 % เคยทดลองสูบบุหรี่ ในขณะที่นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป พบว่า เคยทดลองสูบบุหรี่ เพียง 7.9 % จะเห็นได้ว่าอัตราของกลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 3.5 เคยทดลองสูบบุหรี่ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยประมาณ 4 เท่า และเมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < .001$)

การออกกำลังกาย

นักเรียนที่ออกกำลังกายไม่สม่ำเสมอ พบว่า 17.6 % เคยทดลองสูบบุหรี่ ในขณะที่นักเรียนที่ออกกำลังกายสม่ำเสมอ เคยทดลองสูบบุหรี่ 25.4% ซึ่งสูงกว่า เกือบ 2 เท่า แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า พฤติกรรมการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \text{ value} = .114$)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา

นักเรียนที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา มีสัดส่วนการเคยทดลองสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนมีบิดา/มารดาแยกกันอยู่หรือเสียชีวิต สูงกว่า 2 เท่า (อัตรา 22.8 % ต่อ 10.0 %) แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \text{ value} = .467$)

สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ได้แก่ รายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน หรือแม้เพียงพอแต่ไม่มีเงินเหลือเหลือเก็บ จะมีสัดส่วนของนักเรียนที่เคยทดลองสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และเมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .032$)

การสูบบุหรี่ของบิดามารดา

นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดาและ / หรือ มารดาสูบบุหรี่จะมีสัดส่วนของการเคยทดลองสูบบุหรี่ประมาณ หนึ่งในสี่ (27.6%) และเมื่อเทียบกับ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ทั้งบิดาและมารดาไม่สูบบุหรี่ จะพบว่าสูงกว่าเกือบเท่าตัว แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า การสูบบุหรี่ของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .083$)

การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท

นักเรียนที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ กว่าครึ่ง (53.8 %) เคยทดลองสูบบุหรี่ ในขณะที่นักเรียนที่ไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ พบว่า เคยทดลองสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 8.6 % เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < .001$)

การถูกชวนให้สูบบุหรี่

นักเรียนที่ถูกเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่กว่าครึ่ง (65.8%) เคยทดลองสูบบุหรี่ ในขณะที่มีนักเรียนที่ไม่เคยถูกชวน แต่ทดลองสูบบุหรี่เองมีเพียง 8.4 % เมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่า การถูกชวนให้สูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < .001$)

การเข้าถึงบุหรี่

นักเรียนที่เข้าถึงบุหรี่ได้ง่ายจะมีพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่เข้าถึงบุหรี่ได้ยาก และเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า การเข้าถึงบุหรี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.05$)

เจตคติต่อการสูบบุหรี่

นักเรียนที่มีเจตคติเชิงบวกมากต่อการสูบบุหรี่จะมีพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ (32.6%) สูงกว่า นักเรียนที่มีเจตคติเชิงบวกต่ำต่อการสูบบุหรี่ (13.2%) มากกว่า 2 เท่า และเมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่า เจตคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < .001$)

บทที่ 5

อภิปรายและสรุปผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Study) ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้น ม.1 – ม.3 ในโรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 300 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2550 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยวิธีการทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

สรุปผลการศึกษา

1. อัตราการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็น ร้อยละ 22.3 โดยเป็นผู้สูบบุหรี่อยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 4.3
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ ได้แก่
 - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($p < 0.01$)
 - เจตคติต่อการสูบบุหรี่ ($p < 0.01$)
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ ได้แก่
 - สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ($p = 0.032$)
 - การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท ($p < 0.01$)
 - การถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ ($p < 0.01$)
 - การเข้าถึงบุหรี่ ($p = 0.05$)

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ปรากฏว่า มีนักเรียนจำนวนมากที่ตกอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสถานะที่เสี่ยงต่อการทดลองสูบบุหรี่ คือ พบว่า มีนักเรียนกว่า 1 ใน 3 ของทั้งหมดที่มีคนใกล้ชิดสูบบุหรี่ (บิดาและหรือมารดา รวมกัน ร้อยละ 38.7 และเพื่อนสนิท ร้อยละ 30.3) และทำให้นักเรียนจำนวนมากมีโอกาสถูกชวนให้สูบบุหรี่หรือเข้าถึงบุหรี่ได้ง่ายมาก (ร้อยละ 24.3 และ

58.0) ส่งผลทำให้ มีนักเรียนจำนวนมากที่เคยทดลองสูบบุหรี่แล้ว ถึง ร้อยละ 22.3 คิดเป็นสัดส่วนกว่า 1 ใน 5 ของนักเรียนทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่า อายุเฉลี่ยที่เริ่มทดลองสูบบุหรี่ เท่ากับ 12.72 ปี ซึ่งมีค่าต่ำกว่างานวิจัยของบุษยาณ ป้อมเพชร (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แล้วพบว่าอายุที่เริ่ม สูบบุหรี่เฉลี่ย คือ 14.9 ปีใน ส่วนของข้อมูลสถานะการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ของนักเรียน พบว่า มีนักเรียนที่สูบบุหรี่ เพียง ร้อยละ 4.3 เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับ อัตราของการทดลองสูบบุหรี่ และ การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ที่พบจา การศึกษาครั้งนี้ เปรียบเทียบกับวิจัยอื่น ๆ ที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างวัยใกล้เคียงกัน (งานวิจัยของ ชูชัย สุวงศ์ และคณะ ปี 2540 ที่ศึกษา การสูบบุหรี่ของเยาวชนชายไทยกลุ่มอายุ 15 ปี ทั่วประเทศ พบอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำ และ ทดลองสูบบุหรี่ ร้อยละ 5.3 และ 17.4 , ในปี 2542 สำนักงาน สถิติแห่งชาติ ได้มีการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทยที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป พบว่า อายุ ระหว่าง 15 – 19 ปี เป็นอายุที่มีผู้สูบบุหรี่มากที่สุด พบ ร้อยละ 55.9 และ อายุ ระหว่าง 10 – 14 ปี พบ ร้อยละ 10.9 , งานวิจัยของ พรนภา หอมสินธ์ ปี 2549 ที่พบว่า ในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีพฤติกรรมการเคยทดลองบุหรี่แล้ว ร้อยละ 32.0 เมื่อจัดกลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ ตามลำดับขั้นของการสูบบุหรี่ในระยะแรก พบว่า ร้อยละ 54.72, 13.62, 0.18, 19.42, และ 12.06 จัดอยู่ในขั้นมั่นใจว่าจะไม่สูบบุหรี่ ขั้นลังเลใจที่จะไม่สูบบุหรี่ ขั้นเตรียมตัวที่จะสูบบุหรี่ ขั้นทดลองสูบบุหรี่ และขั้นสูบบุหรี่ตามโอกาส ตามลำดับ และจากรายงานวิจัยตามโครงการติดตามสภาวะการเด็กและ เยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) จังหวัดชลบุรี โดย สุนทรวดี เชียรพิเชฐ และคณะ ปี 2550 พบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น พบ ร้อยละ 10.10) พบว่า อัตราของการมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ เป็นดังนี้ การทดลองสูบบุหรี่ อัตราที่พบได้แก่ ร้อยละ 17.4, 19.42, 22.3 และ 32.0 การสูบบุหรี่ในปัจจุบันทั้งสูบเป็นครั้งคราว สูบตามโอกาส และสูบเป็นประจำ อัตราที่พบได้แก่ 4.3, 5.3, 10.9, 10.1 และ 55.9

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดอื่น พบร้อยละ 0.7 คือ พบจำนวน 2 รายจากการติดตามโดยสัมภาษณ์นักเรียนเป็นการส่วนตัว พบว่า สารเสพติดอื่นที่ใช้ในทั้ง 2 รายนี้ คือ กัญชา เพียงอย่างเดียว และ ให้เหตุผลว่าตนเองมีการสูบบุหรี่ในปัจจุบันอยู่ และเพราะมีเพื่อนเอากัญชามาให้ลองสูบ จึงได้ทดลองสูบกัญชาดูบ้าง พอได้ลองให้รู้เพียงครั้งเดียวก็ ไม่กล้าสูบบอกเพราะกลัวจะติด มีข้อสังเกตว่า การที่นักเรียนได้สูบบุหรี่อยู่แล้ว จะมีโอกาสที่จะสูบกัญชาได้มาก อาจเป็นเพราะกัญชา มีลักษณะที่คล้ายกับยาสูบ คือเป็นใบแห้งของพืชและใช้เสพโดยการสูบเหมือนกัน การที่นักเรียนสูบบุหรี่ จะทำให้มีโอกาสใช้ยาเสพติดอื่น ๆ ด้วย สอดคล้องกับข้อสรุปที่ว่า บุหรี่ ได้ชื่อว่า เป็นประตูด่าน

แรก(gateway drug) ของการนำไปสู่การใช้สารเสพติดอันตรายประเภทอื่น ๆ (Everett , Malarcher , Sharp ;Husten&Giovino , 2000 ; Lilienthal , 2003;Soldz&Cui,2001 อ้างถึงในพรนภา หอมสินธุ์, 2550) และ การศึกษาของเอแบคโพลล์ปี 2548 ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมต้นที่สูบบุหรี่ เป็นผู้ที่ใช้เวลาเสพติดมากกว่านักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 27 เท่า

ในด้านเจตคติต่อการสูบบุหรี่ พบว่า มีนักเรียนจำนวนมากที่มีเจตคติต่อการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 47.0) เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมด ถึงแม้ว่า ในปัจจุบันจะมีสื่อต่าง ๆ มากมายที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของการสูบบุหรี่แก่วัยรุ่น ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ บทความทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกันอย่างกว้างขวาง ประกอบกับการจัดการเรียนรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อเนื่องทุกชั้นปี แล้วก็ตาม แต่นักเรียนวัยรุ่นหลายคนก็ยังมีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่ ทำให้มีวัยรุ่นทดลองและสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นทุกปี สาเหตุอาจเกิดจากวัยรุ่นจำนวนมากที่ยังมีความเชื่อว่า การสูบบุหรี่ทำให้เกิดผลดีทางบวก แม้รู้ดีว่าบุหรี่ทำให้เกิดพิษภัยมากมาย เช่น ทำให้เป็นผู้ใหญ่ มีความเป็นตัวของตัวเองเป็นอิสระจากครอบครัว สร้างความเป็นชาย การเข้ากับเพื่อนฝูง มีภาพลักษณ์ทางสังคมดี(วราภรณ์ ภูมิสวัสดิ์, 2546) ก็เป็นไปได้

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่

ผลการวิเคราะห์ในการศึกษารุ่นนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการสูบบุหรี่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท การถูกชักชวนให้ สูบบุหรี่และการเข้าถึงบุหรี่ซึ่งจะได้อภิปรายในแต่ละปัจจัยดังต่อไปนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 3.5 พบว่า เกือบ 30 % เคยทดลองสูบบุหรี่ ในขณะที่นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป เคยทดลองสูบบุหรี่ เพียง 7.9 % จะเห็นได้ว่า กลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 3.5 เคยทดลองสูบบุหรี่ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไปถึงเกือบ 4 เท่าตัว มีงานวิจัยหลายฉบับที่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่เช่นกัน ได้แก่ งานวิจัยของ ชูชัย สุภวงส์ และคณะ (2540) พบว่า เยาวชนชายที่สูบบุหรี่เป็นประจำทั้งกลุ่มอายุ 15 และ 22 ปี มีผลการเรียนที่ไม่ดี , งานวิจัยของอัจฉราวรรณ ศรีอัยทอง (2542) พบว่า การสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ,งานวิจัยของจิราพร สุวรรณธีรางกูร (2543) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ถ้ามีผลการเรียนต่ำ โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็น 3.11 เท่า(OR=3.11) ,

งานวิจัยของณัฐณี จันทร์ก้อน (2544) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันหูรื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร , งานวิจัยของอุไร สุมาริธรรม(2546) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยากับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญสูงสุดต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน โดยนักเรียนที่สูบบุหรี่มักจะมีผลการเรียนต่ำ และล่าสุดงานวิจัยของ พรนภา หอมสินธุ์ (2549) พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3 เป็นปัจจัยทำนายการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายไทย ในชั้นทดลองสูบบุหรี่ ($OR=1.49$) และชั้นสูบบุหรี่ตามโอกาส($OR=1.59$) แต่มีงานวิจัยของอนุภาพ ทองอยู่(2547) เท่านั้น ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี จึงอภิปรายได้ว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำน่าจะมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดังนั้น ในการป้องกันปัญหาบุหรี่ในนักเรียน จึงควรเน้นให้นักเรียนสนใจและมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน จะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีและประสบผลสำเร็จในการเรียนทุกวิชา ทั้งจะเป็นภูมิคุ้มกันการสูบบุหรี่ได้อย่างดีอีกด้วย กล่าวคือ ถ้านักเรียนตั้งใจหรือสนใจเรียนจนมีผลการเรียนดี ก็จะลดความเสี่ยงของการสูบบุหรี่ได้ด้วยนั่นเอง

สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มาจากรอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ได้แก่ รายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน หรือแม้เพียงพอแต่ไม่มีเงินเหลือเหลือเก็บ จะมีสัดส่วนของนักเรียนที่เคยทดลองสูบบุหรี่ สูงกว่านักเรียนที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี สอดคล้องกับงานวิจัย 2 ฉบับที่พบว่า ความสัมพันธ์สถานะทางเศรษฐกิจหรือรายได้ของครอบครัวต่อการสูบบุหรี่ ได้แก่ งานวิจัยของบุศยา ณ ป้อมเพชร (2539) และ จิรพร สร้อยสุวรรณ (2539) และมีงานวิจัยของอนุภาพ ทองอยู่ (2547) เท่านั้น ที่พบว่ารายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองไม่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การค้นพบดังกล่าว นำมาอภิปรายได้ว่า นักเรียนมีฐานะไม่ดี อาจจะมีโอกาสเกิดความเครียดและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้มากกว่า จึงทำให้มีโอกาสหันไปสูบบุหรี่มากกว่า นักเรียนที่มีฐานะดีก็ได้ สอดคล้องกับข้อสรุปที่ว่า วัยรุ่นที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีโอกาสในการเริ่มสูบบุหรี่สูง(วรารักษ์ ภูมิสวัสดิ์,2546) ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรเฝ้าระวังและให้การช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอย่างใกล้ชิดในกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ รวมทั้งคอยติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ในแง่ของการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนกลุ่มนี้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น

ได้แก่ การแก้ปัญหา (Problem solving) การตระหนักรู้ในตน (Self awareness) ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) และการเผชิญกับผู้สร้างความกดดัน (Coping with stress) เป็นต้น และเมื่อนักเรียนมีทักษะดังกล่าวแล้ว ก็จะช่วยให้ตนเองสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และสามารถปรับตัวต่อปัญหา ความกดดันต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ทำให้ไม่ หันไปพึ่งพาบุหรืหรือยาเสพติดต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

การถูกชวนให้สูบบุหรื เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรื โดยพบว่า นักเรียนที่ถูกเพื่อนชวนให้สูบบุหรืกว่าครึ่ง (65.8%) เคยทดลองสูบบุหรื สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล นันทพล(2546) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรืของทหารเกณฑ์ในค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรี พบว่า การได้รับการชักชวนให้สูบบุหรืจากเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรือย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของพรนภา หอมสินธุ์(2549) ที่ศึกษาปัจจัยทำนายในแต่ละลำดับขั้นของการสูบบุหรืในระยะแรก และปัจจัยทำนายที่มีผลต่อการเลื่อนลำดับขั้นการสูบบุหรืจากขั้นหนึ่ง ๆ ไปสู่ลำดับขั้นที่สูงขึ้น ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การชักชวนให้สูบบุหรื เป็นปัจจัยทำนายการสูบบุหรืขั้นต้น ทดลองสูบบุหรื (OR= 6.12) และขั้นสูบบุหรืตามโอกาส(OR = 6.68) และยังเป็นปัจจัยทำนายการเปลี่ยนแปลงการสูบบุหรืจากขั้นลังเลใจที่จะไม่สูบบุหรืไปสู่ขั้นทดลองสูบบุหรื (OR = 4.54) อีกด้วย ผลงานวิจัยที่ได้กล่าวมานี้ สนับสนุนว่า การถูกชวนให้สูบบุหรืมีผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมสูบบุหรื ถ้านักเรียนคนใดถูกชวนให้สูบบุหรืแล้วจะมีโอกาสอย่างมากที่จะทดลองและสูบบุหรืในที่สุด และจะยิ่งเสี่ยงมากถ้าเป็นนักเรียนที่ขาดความมั่นใจและขาดทักษะในการปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อน หรือสื่อประชาสัมพันธ์ (วรภรณ์ ภูมิสวัสดิ์,2546) โดยทั่วไป แนวทางในการป้องกันปัญหาในวัยรุ่น อาจทำได้โดยการฝึกทักษะชีวิต ให้รู้จักคิดและเลือกวิธีแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ (พนม เกตุมาน ,2550) ในทำนองเดียวกัน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรืในนักเรียนวัยรุ่น ก็ต้องพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีองค์ความรู้และทักษะชีวิตที่มากพอด้วยเช่นกัน โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญที่ทักษะชีวิตในการปฏิเสธต่อการชักชวนให้สูบบุหรืของเพื่อนเป็นอันดับแรก ก็จะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรืได้มากที่สุดเช่นกัน เพราะการทำให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากการสูบบุหรืได้ตรงกับสภาพความจำเป็นมากที่สุด ก็น่าจะเป็นวิธีการป้องกันปัญหาการสูบบุหรืในนักเรียนวัยรุ่นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดอีกด้วย

การมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรื เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรื เป็นอันดับที่ 2 โดยพบว่า นักเรียนที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรื กว่าครึ่ง (53.8 %) เคยทดลองสูบบุหรื ในขณะที่

นักเรียนที่ไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ เคยทดลองสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 8.6 % สอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับที่พบว่า การมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่หรือคนใกล้ชิดสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญ (บุศยา ณ ป้อมเพชร ,2539 : จีรพร สร้อยสุวรรณ ,2539 : ธาณินทร์ สุธีประเสริฐ ,2542: อัจฉรวรรณ สร้อยทอง , 2542; ณัฐินี จันทร์ก้อน , 2544 และ อุไร สุมาริธรรม , 2546) และยังการศึกษาอื่นๆ อีก ที่ศึกษาพบความเกี่ยวข้องของกา รมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่กับการสูบบุหรี่ ได้แก่ การมีอิทธิพลร่วมปัจจัยอื่นของการมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ต่อการสูบบุหรี่ (สุรพงษ์ ชูเดช,2547) การเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการสูบบุหรี่ตั้งแต่ขั้นทดลองสูบบุหรี่ถึงขั้นการสูบบุหรี่ตามโอกาส และการเปลี่ยนแปลงจากขั้น ทดลองสูบบุหรี่ไปสู่ขั้นสูบบุหรี่ตามโอกาส ของการมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ (พรนภา หอมสินธุ์,2549) นอกจากนี้ จากการศึกษาของอนุภาพ ทองอยู่ (2547) ก็พบคล้ายกันว่า การเอาแบบอย่างตามเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่เช่นกัน จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เพื่อนสนิทหรือบุคคลใกล้ชิดมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลอย่างยิ่งที่จะทำให้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังมี มีข้อสรุปที่ว่า การสูบบุหรี่ทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวกระตุ้น (catalyze)ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ในกลุ่มมีความสนุกสนานและเป็นกันเอง การได้ทำความรู้จักเพื่อนใหม่หรือการสร้างสัมพันธ์ภาพจึงเป็นไปได้ง่ายขึ้น (Zhang et al.,2000 อ้างถึงใน พรนภา หอมสินธุ์, 2550) เพื่อนมิได้มีบทบาทสำคัญเฉพาะการเริ่มต้นสูบบุหรี่ในวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังพบว่า เพื่อนมีอิทธิพลที่ทำให้วัยรุ่นมีการสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องในเวลาต่อ ๆ มาด้วย (Jones,Schroeder&Moolchan,2004 อ้างในพรนภา หอมสินธุ์ , 2550) ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง จึงควรให้ความสำคัญในความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนสนิทต่อการทดลองสูบบุหรี่หรือไม่ขอ งนักเรียนโดยเน้นการสร้างเสริมทักษะชีวิต ในด้านที่จำเป็นต่าง ๆ ได้แก่ ด้าน มนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal relationship) ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) ด้านการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ด้านการเผชิญกับอารมณ์ต่างๆ (Coping with emotion) เพื่อให้ให้นักเรียนมีองค์ความรู้และทักษะในการคบเพื่อน การปฏิบัติเสริมอย่างสร้างสรรค์ รู้เท่าทันอารมณ์ของตนและเพื่อน สามารถจัดการและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ไม่เกิดปัญหาว่านวายใจ และจะมีผลให้นักเรียนห่างไกลจากการสูบบุหรี่หรือยาเสพติดได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มอย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น อาจทำได้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในกิจกรรมต่างๆ เช่น Walk Rally การจัดค่ายคุณธรรม การจัดตั้งชมรม แข่งขันกีฬา การประกวดวงดนตรี การจัดกิจกรรมรณรงค์

โดยกลุ่มนักเรียนอาสาสมัคร เป็นต้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีกิจกรรมและมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่ดี และเหมาะสม นำไปสู่ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวมอีกด้วย

การเข้าถึงบุหรี่ พบว่า มีความสัมพันธ์กับ การทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียน โดยนักเรียนที่เข้าถึงบุหรี่ได้ง่ายจะมีพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่เข้าถึงบุหรี่ได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับที่พบว่า การได้มาของบุหรี่ ความสะดวกในการซื้อบุหรี่ แหล่งที่ซื้อบุหรี่ การเข้าถึงบุหรี่และแหล่งซื้อบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ (บุศยา ณ ป้อมเพชร, 2539; จีรพร สร้อยสุวรรณ, 2539; นฤมล นันทพล, 2546; อนุภาพ ทองอยู่, 2547) ในการวิเคราะห์หาสาเหตุที่สูบบุหรี่ที่เป็นปัจจัยในทางจิตวิทยาและทางสังคม (วรารักษ์ ภูมิสวัสดิ์, 2546) พบว่า วัยรุ่นที่เริ่มต้นสูบบุหรี่จะมีการรับรู้ว่าการหาบุหรี่มาสูบนั้นเป็นเรื่องง่าย ดังนั้น การทำให้วัยรุ่นหาซื้อบุหรี่ได้ยากขึ้น จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการลดการเริ่มสูบบุหรี่ในวัยรุ่น ในทางกลับกัน วัยรุ่นมักชอบทำเรื่องที่ยากและท้าทายเช่นกัน แม้ในปัจจุบัน จะ มีการประกาศเป็นกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ เช่น การขึ้นภาษี การห้ามโฆษณา การห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามตั้งวางบุหรี่โชว์บนชั้นขายในร้าน มีการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ต่าง ๆ มีการห้ามเป็นผู้สนับสนุนของบริษัทบุหรี่ เป็นต้น และมีหน่วยงานที่มีบทบาทในการรณรงค์ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการควบคุมการสูบบุหรี่มากมาย เช่น ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล เครือข่ายครูนักรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย เป็นต้น แต่ก็ยังพบเห็นนักเรียนหรือวัยรุ่นที่สูบบุหรี่จำนวนมากในทุกที่ และทุกวัน นั่นแสดงว่า ชุมชนที่นักเรียนอยู่ ยังมีร้านค้าที่จำหน่ายบุหรี่ให้แก่นักเรียนและเยาวชนกันตามปกติ โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายและผลร้ายของบุหรี่ต่อผู้สูบและคนใกล้ชิด จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงให้เห็นว่า วัยรุ่นน่าจะเข้าถึงบุหรี่ได้ง่ายกว่าที่คาดคิดกัน ดังนั้น ในการดำเนินการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับชุมชน การใช้ยุทธศาสตร์และมาตรการในปัจจุบันยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายและความร่วมมือให้กว้างขวางและจริงจังมากกว่านี้

เจตคติต่อการสูบบุหรี่ พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติเชิงบวกมากต่อการสูบบุหรี่จะมีพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ (32.6%) สูงกว่า นักเรียนที่มีเจตคติเชิงบวกต่ำต่อการสูบบุหรี่ (13.2%) ตามแนวคิดทางจิตวิทยาและสังคม (วรารักษ์ ภูมิสวัสดิ์, 2546) จึงให้เห็นว่า การมีเจตคติในเชิงบวกกับการสูบบุหรี่ ทำให้ตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ กล่าวคือ ถ้านักเรียนคนใดที่มีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่ ก็จะมีหาโอกาสไปสูบบุหรี่ ในทางกลับกัน ถ้านักเรียนคนใดที่มีเจตคติไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ นักเรียนคนนั้น ก็คงไม่คิดจะไปสูบบุหรี่เช่นกัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการวัดเจตคติในคนแต่ละกลุ่ม

อย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้เราทราบว่า บุคคลมีเจตคติไปในทิศทางใด ดีหรือไม่ดี ซึ่งจะใช้ทำนายได้ว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน ,2530อ้างถึงใน จรรยา สิทธิปาโลวัฒน์, 2539) จากแนวคิดดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมากเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้มีผู้ศึกษาวิจัยความเกี่ยวข้องของเจตคติกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นกันอย่างกว้างขวาง ส่วนใหญ่ จะพบว่าเจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น งานวิจัยของ จีรพร ศรีอยุธยา (2539) , บุศยาณ ป้อมเพชร (2539) ,รุ่งรัตน์ พรชัยวัฒนาการ (2540) , อนุช หงษาชาติ (2541) , ธานินทร์ สุธิประเสริฐ (2542) , จิตทิพย์ ยิ้มพลอย (2543) ส่วนงานวิจัยของจิราพร สุวรรณธีรางกูร (2543) พบว่า เจตคติต่อการสูบบุหรี่ เป็นหนึ่งใน 12 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียน และเป็นหนึ่งใน 3 ตัวแปร (ร่วมกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีเพื่อนสูบบุหรี่) ที่สามารถร่วมกันคาดคะเนเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 84.15 และงานวิจัยของสุรพงษ์ ชูเดช(2547) พบว่า เจตคติต่อการสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยหนึ่งใน 4 ของกลุ่มปัจจัยนำ(ร่วมกับลักษณะมุงอนาคต สุขภาพจิต และความเชื่ออำนาจในตน) ที่ร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 29.8 และล่าสุดในงานวิจัยของพรนภา หอมสินธุ์ (2549) พบว่า เจตคติเห็นด้วยกับการสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยทำนายการสูบบุหรี่ตามลำดับขั้นของการสูบบุหรี่ โดยมีค่าในการทำนายดังนี้ 2.78 เท่า (OR=2.78) ในขั้นตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่ , 3.55 เท่า (OR=3.55) ในขั้นทดลองสูบบุหรี่ และ 8.07 เท่า (OR=8.07) ในขั้นสูบบุหรี่ตามโอกาส

จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สามารถอภิปรายได้ว่า เจตคติต่อการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และคาดคะเนหรือทำนายการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นได้ ดังนั้น ในดำเนินการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยพัฒนาองค์ความรู้และทักษะชีวิตที่จำเป็นอย่างเฉียวเท่านั้น คงไม่เพียงพอ ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกันจะต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนเจตคติควบคู่กันไปด้วย โดยจะต้องเน้นที่องค์ประกอบครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา (Cognitive Component) ด้านความรู้สึก (Affective Component) และด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ ในปัจจุบัน มีการพัฒนาโปรแกรมสุขศึกษาหรือกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ที่ส่งผลดีในการปรับเปลี่ยนเจตคติที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลกันอย่างกว้างขวาง สำหรับปัจจัยที่พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ ได้แก่ การออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ลักสินี วรรณประพันธ์ (2548) สถาบัน ภาพสมรสมของบิฑามารดา

สอดคล้องกับผลข ้องการศึกษาของ จิราพร ศรีอยุธยา (2539) และ การสูบบุหรี่ของบิดามารดา
สอดคล้องกับการศึกษาของสุรพงษ์ ชูเดช(2547)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนสนใจและมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน จะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีและประ สบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงของการสูบบุหรี่ได้ด้วยนั่นเอง และจะต้องมีจัดกิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ และการติดตามช่วยเหลือแก้ไขปัญห ของนักเรียนในทุก ๆ ด้านที่จำเป็น มากกว่าปกติ
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรเฝ้าระวังและให้การช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอย่างใกล้ชิดในกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เช่น การให้กำลังใจ จัดหาทุนการศึกษา และการหางานพิเศษที่เหมาะสม การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น และจะต้องติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีองค์ความรู้และทักษะชีวิตที่มากพอ โดยมุ่งเน้นไปที่การฝึกทักษะชีวิตในการปฏิเสธต่อการชักชวนให้สูบบุหรี่ของเพื่อนเป็นอันดับแรก ควรดำเนินการตั้งแต่แรกเข้า ม.1 อาจเป็นจะจัดให้อยู่ในกิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียนเข้าใหม่ก็จะเหมาะสม อย่างยิ่งเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเตรียมตัวไว้ล่วงหน้าก่อนตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงดังกล่าว ก็จะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ได้มากที่สุด เพราะการทำให้ นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ได้ตรงกับสภาพความจำเป็นมากที่สุด ก็น่าจะเป็นวิธีก ารป้องกันปัญหาการสูบบุหรี่ในนักเรียนวัยรุ่นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดอีกด้วย
4. นักเรียนที่มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ เห็นการสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติที่นักเรียนจะทำได้ จึงไม่ได้สนใจในความเสี่ยงที่จะได้รับควันบุหรี่หรือหันไปสูบบุหรี่ตามเพื่อน ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างแนวคิดที่ถูกต้องต่อการคบเพื่อนในวัยรุ่นด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง จะต้องสนใจและติดตามสถานการณ์ในการเข้ากลุ่มหรือจับกลุ่มของนักเรียนในแต่ละกลุ่มอย่างยิ่ง ควรจัดกิจกรรมกลุ่มที่ช่วยสร้างเสริมทักษะชีวิต ในด้านที่จำเป็นต่าง ๆ ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal relationship) ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) ด้านการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ด้านการเผชิญกับอารมณ์ต่างๆ (Coping with emotion) เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีองค์ความรู้และทักษะในการคบเพื่อน รู้เท่าทันอารมณ์ของตนและเพื่อน สามารถจัดการและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม เลือกใช้วิธีแก้ไขปัญห านอกจากนี้ ยังควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มอย่าง

เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ประยุกต์ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในกิจกรรมต่างๆ เช่น Walk Rally การจัดทำคุณธรรม การจัดตั้งชมรม แข่งขันกีฬา การประกวดวงดนตรี การจัดกิจกรรมรณรงค์ ป้องกันและให้กำลังใจต่อกันโดยกลุ่มนักเรียนอาสาสมัคร เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสมีกิจกรรม และมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนอื่นๆ ที่ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ

5. ควรดำเนินการอย่างเข้มงวดในการตรวจสอบ และควรมีการควบคุมมิให้มีร้านค้าขาย บุหรี่บริเวณโดยรอบโรงเรียน เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนพกพาบุหรี่ยังโรงเรียน เพื่อลดโอกาสการเข้าถึง บุหรี่ของนักเรียน

6. ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสูบบุหรี่แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผ่านรูปแบบต่างๆ ที่ น่าสนใจมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัยรุ่น โดยจะต้องเน้นที่องค์ประกอบครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา (Cognitive Component) ด้านความรู้สึก (Affective Component) และด้าน พฤติกรรม (Behavioral Component) พร้อมกับการติดตามผลโดยวัดเจตคติต่อการสูบบุหรี่อย่าง ต่อเนื่องร่วมด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมและกระบวนการปรับเปลี่ยน เจตคติให้เป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากอาจจะได้ข้อค้นพบที่มีแตกต่างกัน
2. ควรมีการศึกษาระยะยาวเพื่อติดตามพฤติกรรมการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อการอธิบายเชิงสาเหตุ (causal relationship) ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงลึกที่ จะช่วยให้สามารถเข้าใจ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จิรพร สุวรรณธีรานุ. (2543,มีนาคม-มิถุนายน). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: เวชสาร, 39(1-2), 9-19.
- จิรพร สร้อยสุวรรณ. (2539). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายในสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 .
เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com/research/index.html>
- โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. (2550). รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2547 – 2548. วันที่ค้นข้อมูล 16 พฤษภาคม 2550 .
เข้าถึงได้จาก <http://www.childwatchthai.com/chonburi.htm>
- โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. (2550). รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2549 – 2550. วันที่ค้นข้อมูล 25 พฤษภาคม 2550 .
เข้าถึงได้จาก <http://www.childwatchthai.com/chonburi.htm>
- ชมนันท์ บัวงาม. (2539). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่ม และการออกกำลังกายต่อการลดความว้าเหวของผู้สูงอายุในตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. วันที่ค้นข้อมูล 20 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com /research/index.html>
- ชูชัย ศุภวงศ์และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจภาพรวมทั่วประเทศ:ผลของฉลากคำเตือนต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย. นนทบุรี .สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ. ม.ป.ท.
- จิตติพิย ยิ้มพลอย. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานคร. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com/research/>
- ณัฐฉิณี จันทร์ก้อน. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 .
เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com/research/index.html>
- ธวัชชัย วรพงษ์. (2530). หลักการวิจัยทางสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานีพร สุทธิประเสริฐ. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักศึกษา วิทยาลัย

- เทคนิคจังหวัดสุพรรณบุรี. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th/241/24106.html>
- นฤมล นันทพล. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของทหารเกณฑ์ในค่าย
อดิศร จังหวัดสระบุรี . วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com /research/index.html>
- บุษยา ณ ป้อมเพชร. (2539). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. วันที่ค้นข้อมูล 10
พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com/research/index.html>
- เบญจวรรณ เกิดแพร่. (2546). การพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน (กรณีศึกษา). วันที่ค้นข้อมูล 20
พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก 203.157.71.172/research/index.php?option=com_content&task=view&id=54&Itemid=44 - 202k
- พรนภา หอมสินธุ์. (2549). การพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นไทย.วารสาร
ทางการแพทย์, 10(2), 113-119
- _____. (2549). ปัจจัยทำนายการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเด็กวัยรุ่นไทย:ระยะแรกของลำดับ
ขั้นตอนของการสูบบุหรี่. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- _____. (2550,ตุลาคม-ธันวาคม).การเริ่มต้นสูบบุหรี่ในวัยรุ่น.วารสารพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัย, 15(9), 40-48.
- ประเวศ ปิยะฐาณูการณต์. (2531). ผลของการฝึกแอโรบิคแดนซ์ที่มีต่อสมรรถภาพทางกายคัดสรร
และความวิตกกังวลแบบสเตทในนักศึกษาหญิง. วันที่ค้นข้อมูล 20 พฤษภาคม 2550 .
เข้าถึงได้จาก harm.kku.ac.th/thaiv/research/xml/data/bib4816x.xml
- มณฑา เก่งการพานิช และคณะ . (2549). การทบทวนและวิเคราะห์ทิศทางการวิจัยการควบคุม
ยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2519 – 2549 . กรุงเทพฯ:เจริญพิมพ์.
- รุ่งรัตน์ พรชัยวัฒนากร. (2540). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตอนปลายใน
มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม
2550 . เข้าถึงได้จาก kkulib.kku.ac.th:81/search*tha/d/%7B673%7D%7B722%7D%7B707%7D%7B714%7D%7B729%7D%7B698%7D%7B698%7D%7B728%7D%... - 15k

- ลักสิน วรรณประพันธ์.(2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษา ในเขตเทศบาลนคร นครราชสีมา.วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2551 . เข้าถึงได้จาก dpc5.ddc.moph.go.th/Research/research.html - 88k
- วรวิติ ธาราวุฒิ.(2546). ปัจจัยทางด้านครอบครัวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.วันที่ค้นข้อมูล 23 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก www.cpc.ac.th/busit/XML/xml/bx5015.xml
- วรารักษ์ ภูมิสวัสดิ์และคณะ.(2546). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางเวชปฏิบัติเพื่อรักษาผู้ติดยาสูบ.วันที่ค้นข้อมูล 20 พฤษภาคม 2550. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicpg.org/file/smoking-course.pdf>
- ศรีธัญญา เบญจกุล มณฑล เก่งการพานิช และลักขณา เต็มศิริกุลชัย.(2547). สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทย พ.ศ.2534-2547. วันที่ค้นค้น ข้อมูล 12 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จากhttp://www.trc.or.th/th/about/work_plan.php
- สุชา จันทร์เอม.(2536). พัฒนาการวัยรุ่น(Adolescence Development). วันที่ค้นค้นข้อมูล 20 กรกฎาคม 2550 .เข้าถึงได้จาก <http://gotoknow.org/blog/thanawan/109896>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากร พ.ศ. 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ วิเคราะห์และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา.วันที่ค้นค้น ข้อมูล 12 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก http://www.ashthailand.or.th/th/content_image/informationcenter3.pdf?PHPSESSID=f17e37e7527e0cfbb8b3d98355147c10.2542.
- สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (2547). การสูบบุหรี่ของนักเรียนนักศึกษา และพฤติกรรมปัญหาที่เกี่ยวข้อง: กรณีศึกษานักเรียนนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับปริญญาตรีจาก 25 จังหวัดทั่วประเทศ.วันที่ค้นค้นข้อมูล 12 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก http://www.ashthailand.or.th/th/content_image/informationcenter3.pdf?PHPSESSID=f17e37e7527e0cfbb8b3d98355147c10.2542.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2547).ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก www.kmutt.ac.th/rippc/soart11.htm - 8k
- สุวิมล พิริยะปัญญา. (2546). ผลของการฝึกทักษะกีฬาบอลเลย์บอลที่มีต่ออึดทนโน้ตสน์และปัญหา

การปรับตัวของวัยรุ่นติดยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กรุงเทพมหานคร วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 .เข้าถึงได้จาก [http:// www.](http://www.arachnids-soft.com/research/index.html)

[arachnids- soft.com /research/index.html](http://www.arachnids-soft.com/research/index.html)

อรนุช หงษาชาติ. (2541). ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://www1.stkc.go.th/library.php?app=libraryDatabaseDetail.php&id=28668&pubid=11>

อนุภาพ ทองอยู่. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก [http://www.arachnids-soft.com /research/index.html](http://www.arachnids-soft.com/research/index.html)

อจรรย์วรรณ สร้อยทอง. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก [http://www.arachnids-soft.com/research/ index.html](http://www.arachnids-soft.com/research/index.html)

อุไร สุมาริธรรม. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา กับการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2550 . เข้าถึงได้จาก <http://www.arachnids-soft.com/research/index.html>

๘

ภาคผนวก

เผยแพร่บนเว็บไซต์
www.kroobannok.com

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
1	ผศ.ดร.พรนภา หอมสินธุ์	หัวหน้าภาควิชาพยาบาลชุมชน คณะพยาบาล ศาสตร์ ม.บูรพา จ.ชลบุรี
2	ผศ.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์	รองคณบดี ฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ ม.บูรพา จ.ชลบุรี
3	ผศ.ดร.รพินทร์ ฉายวิมล	รองคณบดี ฝ่ายแผนงานและประเมินคุณภาพ การศึกษา รักษาการ หัวหน้าภาควิชาการ แนะแนวและการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ม.บูรพา จ.ชลบุรี
4	ดร.ผลาดร สุวรรณโพธิ์	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานิสิต คณะศึกษาศาสตร์ ม.บูรพา จ.ชลบุรี
5	นางสาวสุนนา อัสวายุศักดิ์กุล	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จ.ชลบุรี
6	ดร.สถาพร พฤษพิทักษ์กุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จ.ชลบุรี
7	นางสาวนงลักษณ์ ทองอยู่	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชลกันยานุกูล จ.ชลบุรี

ภาคผนวก ข
แบบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

แบบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ดิฉันนางอุทุมพร ณ นคร ครูชำนาญการ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี กำลัง
ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใคร่
ขอความร่วมมือจากท่านในการ ตอบแบบสอบถามซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการตอบประมาณ 30 นาที
ประกอบด้วยข้อคำถาม เช่น อายุ เกรดเฉลี่ย ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของพ่อแม่ เป็นต้น
ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมทดลองสูบบุหรี่ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น ซึ่งจะเป็แนวทางที่สำคัญในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเพื่อ
การป้องกันการทดลองสูบบุหรี่ในนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีการระบุชื่อ-สกุลของท่าน แต่จะกำหนดเป็นเลขรหัส
แทน และในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะกระทำโดยผู้วิจัยเท่านั้น คุณครูท่านอื่นในโรงเรียนรวม ทั้งบุคคล
อื่น ๆ จะมีได้มีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ ทั้งสิ้น แบบสอบถามที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะถูกเก็บอย่างมิดชิด
ในซองกระดาษมีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่จะได้รับทราบข้อมูลของท่าน ผลการศึกษาที่ได้ก็จะถูกนำเสนอ
เป็นรายกลุ่มในภาพรวม มิได้มีการรายงานเป็นรายบุคคล และจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลให้บุคคลอื่น
ทราบในทุกกรณี หากท่านยินดีให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านลงนามยินยอมใน
แบบฟอร์มนี้ แต่หากท่านรู้สึกไม่สะดวกใจที่จะตอบแบบสอบถาม ท่านก็สามารถตอบปฏิเสธได้โดยไม่
มีการลงโทษใด ๆ กับท่านทั้งสิ้น ในกรณีที่ท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมในขณะนี้กรุณา
สอบถามดิฉันได้โดยตรง หรือท่านอาจติดต่อดิฉันในภา ยหลังทางโทรศัพท์ หมายเลข 086- 3200227
หรือ อาจติดต่อมาที่

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง เลขที่ 215 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง

จังหวัดชลบุรี 20000

โทรศัพท์ (038) 282078 ต่อ 128

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดทั้งหมดแล้ว มีความเข้าใจและยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

(ลงชื่อ)

วัน.....เดือน.....ปี.....

๘

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นต่อการสอบสำหรับนักเรียน

กรุณาอ่านคำชี้แจงและคำถามในแบบสอบถามอย่างละเอียดและตอบทุกข้อคำถามตาม
ความเป็นจริงให้มากที่สุด (เพียงคำตอบเดียว) คำตอบของท่านไม่ถูกหรือผิดและจะ
ไม่เกิดผลกระทบใดๆต่อตัวท่าน ข้อมูลของท่านในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ
ส่วนรวมเพื่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาต่อไป อย่างไรก็ดีหากท่านไม่สะดวก
ใจที่จะตอบแบบสอบถามนี้ท่านสามารถปฏิเสธได้โดยไม่เกิดความผิดหรือการทำโทษ
ใดๆทั้งสิ้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อมูลลงในช่องว่าง (....) หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง / / ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุปี
3. ระดับการศึกษา
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ท่านได้เกรดเฉลี่ยครั้งล่าสุดประมาณเท่าใด.....(โปรดระบุเกรด)
5. ท่านใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายที่นานอย่างน้อย 30 นาที บ่อยเพียงใด
☐ 2-3 ครั้งต่อปี
☐ 1-3 ครั้งต่อเดือน
☐ 1 ครั้งต่อสัปดาห์
☐ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์
☐ ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
6. สถานภาพสมรสบิดามารดาของท่านเป็นอย่างไร
☐ อยู่ร่วมกัน ☐ หย่าหรือแยกกันอยู่อย่างถาวร
☐ บิดาหรือมารดาเสียชีวิต ☐ ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต

7. บิดา และมารดาของท่านจบการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับใด

บิดา ☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	มารดา ☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ
☐ ประถมศึกษา	☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษาต้น	☐ มัธยมศึกษาต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช
☐ อนุปริญญา หรือปวส	☐ อนุปริญญา หรือปวส
☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

8. บิดา และ มารดาของท่านประกอบอาชีพอะไร

บิดา ☐ เสียชีวิต

มารดา ☐ เสียชีวิต

☐ ไม่ได้ทำงาน

☐ ไม่ได้ทำงาน

☐ รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

☐ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

☐ เกษตรกร

☐ เกษตรกร

☐ ค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว

☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ ลูกจ้างบริษัท

☐ ลูกจ้างบริษัท

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ อื่นๆ..... (โปรดระบุลักษณะอาชีพ)

☐ อื่นๆ..... (โปรดระบุลักษณะอาชีพ)

9. โดยภาพรวม สถานะทางการเงินของครอบครัวท่านเป็นอย่างไร

☐ ไม่พอเพียงและมีหนี้สิน

☐ พอเพียงแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ

☐ พอเพียงและมีเงินเหลือเก็บ

10. บิดามารดาของท่านสูบบุหรี่หรือไม่

☐ สูบทั้งบิดาและมารดา

☐ บิดาสูบ

☐ มารดาสูบ

☐ ไม่สูบทั้งบิดาและมารดา

11. ท่านมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่หรือไม่

☐ ไม่มี

☐ มี จำนวน.....คน (โปรดระบุจำนวนคนโดยประมาณ)

12. ท่านเคยถูกเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่หรือไม่

☐ ไม่เคย

☐ เคยครั้ง (โปรดระบุจำนวนครั้งโดยประมาณ)

13. ท่านเคยทดลองสูบบุหรี่หรือไม่

☐ ไม่เคย

☐ เคยครั้ง (โปรดระบุจำนวนครั้งโดยประมาณ)

14. เป็นเรื่องง่ายหรือยากสำหรับท่านในการหาบุหรี่มาสูบ

☐ ง่าย

☐ ค่อนข้างง่าย

☐ ค่อนข้างยาก

☐ ยาก

15. ปัจจุบันท่านสูบบุหรี่หรือไม่

☐ ไม่สูบ

☐ สูบ

16. ปัจจุบันท่านใช้สารเสพติดอื่นๆ เช่น ยาบ้า กัญชา ยาอื่นหรือไม่

☐ ไม่ใช้

☐ ใช้

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของท่านที่มีต่อการสูบบุหรี่ กรุณาดัดสินใจว่าท่านเห็น ด้วยหรือไม่เห็นด้วยมากน้อยแค่ไหนกับข้อความข้างล่างนี้ โดยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

ท่านมีความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่อย่างไร ?

ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
17. การสูบบุหรี่เป็นการทำลายสุขภาพ				
18. การสูบบุหรี่เป็นการสิ้นเปลืองเงินทอง				
19. การสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติธรรมดา				
20. การสูบบุหรี่ทำให้หน้าตาตึงย่นเร็วขึ้น				
21. การสูบบุหรี่ทำให้ฟันและเล็บกลายเป็น สีเหลืองได้				
22. ผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควันบุหรี่ก็มีโอกาส เกิดโรคต่างๆ ได้เช่นเดียวกับผู้ที่สูบบุหรี่				
23. การสูบบุหรี่ช่วยทำให้ลืมเรื่องไม่สบายใจ				
24. การสูบบุหรี่ทำให้ผู้อื่นรำคาญเพราะมี กลิ่นเหม็น				
25. คนอื่นอาจมองว่าฉันเป็นคนขี้อายหากฉันสูบ บุหรื				
26. การสูบบุหรี่แสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชาย				
27. การสูบบุหรี่ทำให้รู้สึกว่าได้เป็นผู้ใหญ่แล้ว				

ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
28. การสูบบุหรี่ทำให้แก่				
29. การสูบบุหรี่ทำให้กล้ามเนื้อออกมามากขึ้น				
30. เด็กในวัยอย่างฉันไม่ควรสูบบุหรี่				
31. ฉันต้องการเป็นคนที่ไม่แข็งแรงเพื่อที่จะไม่ สูบบุหรี่				
32. หากเพื่อนสนิทของฉันคิดบุหรี่ย่ ฉันควรปล่อย ให้เขาสูบบุหรี่ตามต้องการ โดยไม่กล่าวตักเตือนใดๆ				
33. ฉันควรหลีกเลี่ยงที่จะอยู่ใกล้เพื่อนที่กำลัง สูบบุหรี่				
34. ฉันไม่ควรคบกับเพื่อนที่คิดบุหรี่ย่				
35. การสูบบุหรี่ในบางโอกาสเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่กำลัง สูบบุหรี่				
36. ฉันคิดว่าไม่ใช่ว่าเรื่องเลวร้ายอะไรหากฉันจะ ทดลองสูบบุหรี่สักครั้ง				

ภาคผนวก ง
หลักฐานการเผยแพร่ผลงาน

เผยแพร่บนเว็บไซต์
www.kroobannok.com

ที่ ศธ 04037.005/ว 175

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
20000

5 มีนาคม 2552

เรื่อง ส่งผลงานทางวิชาการเพื่อการเผยแพร่

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สื่อซีดีผลงานทางวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 1 แผ่น

ด้วยนางอุทุมพร ณ นคร ครูชำนาญการ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ประสงค์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โดยจัดทำเป็นสื่อซีดี จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองดูบุญหรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550
2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองดูบุญหรี ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองดูบุญหรี

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จึงขอมอบสื่อซีดีผลงานทางวิชาการดังกล่าว ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนของท่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองดูบุญหรีให้กับนักเรียนและเยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิสิทธิ์ รื่นจิตร์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

โทร 0 3828 2078 ต่อ 134 โทรสาร 0 3828 6079 <http://www.cru.ac.th>

ที่ ศธ 04034.002/พิเศษ

โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี

อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

20170

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

ตามที่โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ได้ส่งสื่อซีดีผลงานทางวิชาการที่จัดทำโดยนางอุทุมพร ณ นคร ครูชำนาญการ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองดูบุญหรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550

2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองดูบุญหรี ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองดูบุญหรี

บัดนี้ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรีได้รับเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งมอบสื่อซีดีผลงานทางวิชาการดังกล่าว ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่สนใจในโรงเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองดูบุญหรีให้กับนักเรียน และเยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ ชี้อย่าง)

ผู้อำนวยการจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี

ที่ ศธ 04034.003/0219

โรงเรียนชลกันยานุกูล
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
20000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

ตามที่โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ได้ส่งสื่อซีดีผลงานทางวิชาการที่จัดทำโดยนางอุทุมพร ณ นคร
ครูชำนาญการ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550

2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการ
เรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่

บัดนี้ โรงเรียนชลกันยานุกูลได้รับเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งมอบสื่อซีดีผลงานทางวิชาการดังกล่าว
ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่สนใจในโรงเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการ
พัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ให้กับนักเรียนและเยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิโรจน์ จินตจิต)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยาราชการแทน

ผู้อำนวยการโรงเรียนชลกันยานุกูล

ที่ ศธ 04034.088/114

โรงเรียนชลกันยานุกูล แสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
20000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

ตามที่โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ได้ส่งสื่อซีดีผลงานทางวิชาการที่จัดทำโดยนางอุทุมพร ณ นคร
ครูชำนาญการ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550
2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการ
เรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่

บัดนี้โรงเรียนชลกันยานุกูล แสนสุขได้รับเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งมอบสื่อซีดีผลงานทางวิชาการ
ดังกล่าว ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่สนใจในโรงเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ให้กับนักเรียนและเยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

๑๖๐๖

(นายจำโนจย์ ปล้องอุ้ม)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชลกันยานุกูล แสนสุข

ที่ ศธ 04034.006/110

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

20000

12 มีนาคม 2562

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

ตามที่โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ได้ส่งสื่อซีดีผลงานทางวิชาการที่จัดทำโดยนางอุทุมพร ณ นคร
ครูชำนาญการ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560
2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการ
เรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่

บัดนี้โรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2 ได้รับเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งมอบสื่อซีดีผลงานทางวิชาการ
ดังกล่าว ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่สนใจในโรงเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ให้กับนักเรียนและเยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นางปราณี ศรีมีชัย)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน รัชกาลาชาการแทน

ผู้อำนวยการชลราษฎรอำรุง 2

ที่ ศธ 04034.038/114

โรงเรียนบ้านสวน(จันทนุสรณ์)
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
20000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง

ตามที่โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ได้ส่งสื่อซีดีผลงานทางวิชาการที่จัดทำโดยนางอุทุมพร ณ นคร
ครูชำนาญการ กลุ่มสาระศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550
2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการ
เรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่

บัดนี้โรงเรียนบ้านสวน(จันทนุสรณ์) ได้รับเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งมอบสื่อซีดีผลงานทาง
วิชาการดังกล่าว ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่สนใจในโรงเรียนเพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ให้กับนักเรียนและ
เยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นางรัชชดา อรุณแสงจาน)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน รัชการาชการแทน
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน(จันทนุสรณ์)

ที่ ศธ 04034.004/114

โรงเรียนชลบุรี"สุโขทัย"

อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

20000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎร์รังสรรค์

ตามที่โรงเรียนชลราษฎร์รังสรรค์ ได้ส่งสื่อซีดีผลงานทางวิชาการที่จัดทำโดยนางอุทุมพร ณ นคร
ครูชำนาญการ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนชลราษฎร์รังสรรค์ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสุบหรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2550
2. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสุบหรี ที่เน้นการใช้สื่อการ
เรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. คู่มือการใช้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสุบหรี

บัดนี้ โรงเรียนโรงเรียนชลบุรี"สุโขทัย"ได้รับเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งมอบสื่อซีดีผลงานทาง
วิชาการดังกล่าว ให้กับคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ที่สนใจในโรงเรียนเพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองจากการทดลองสุบหรีให้กับนักเรียนและ
เยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำนาจ เวียงพล)

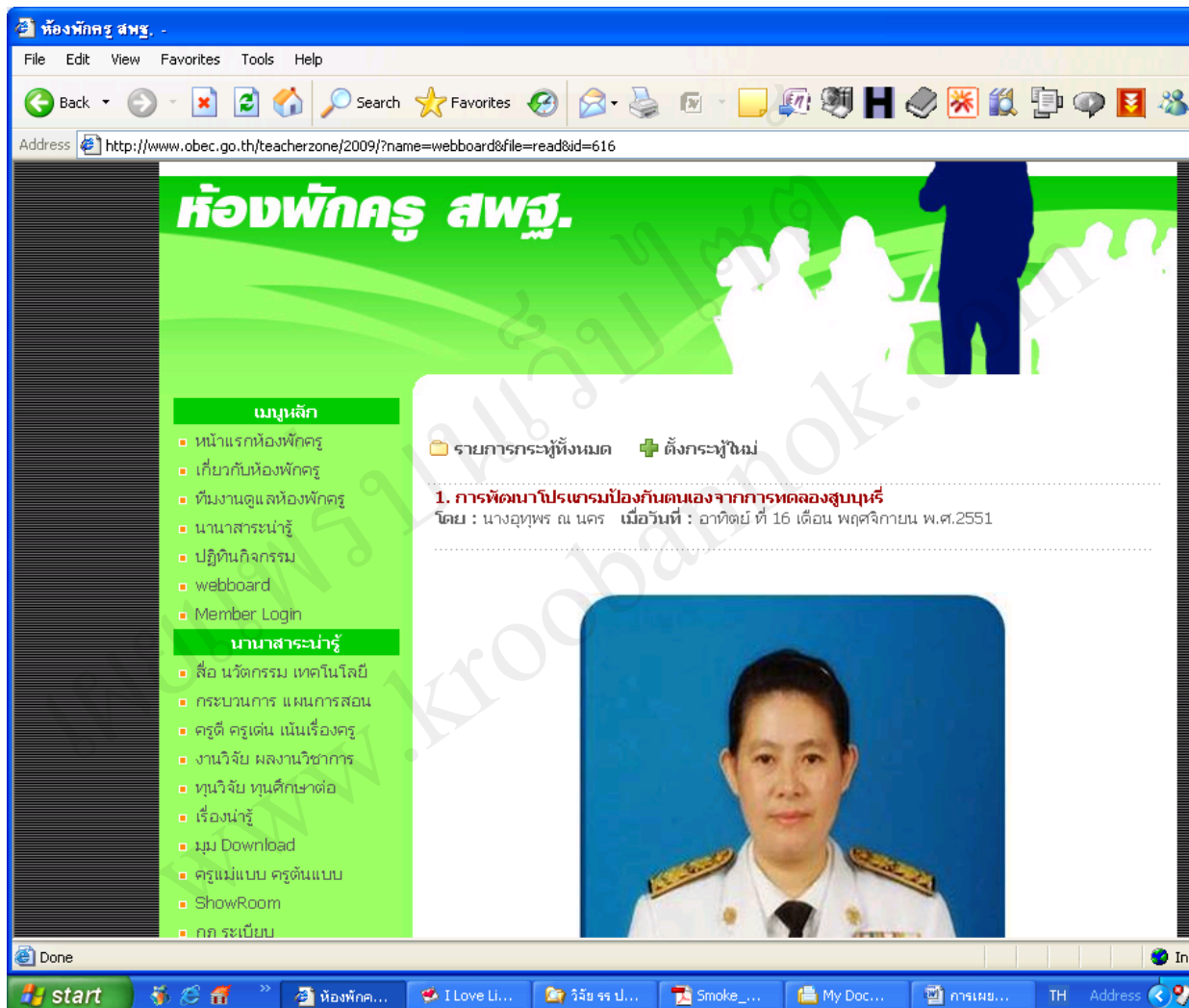
ผู้อำนวยการโรงเรียนชลบุรี"สุโขทัย"

การเผยแพร่ผลงานทางอินเทอร์เน็ต

สรุปการวิจัยในชั้นเรียน ชื่อเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเอง จากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อผู้วิจัย นางอุทุมพร ณ นคร ครูชำนาญการ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

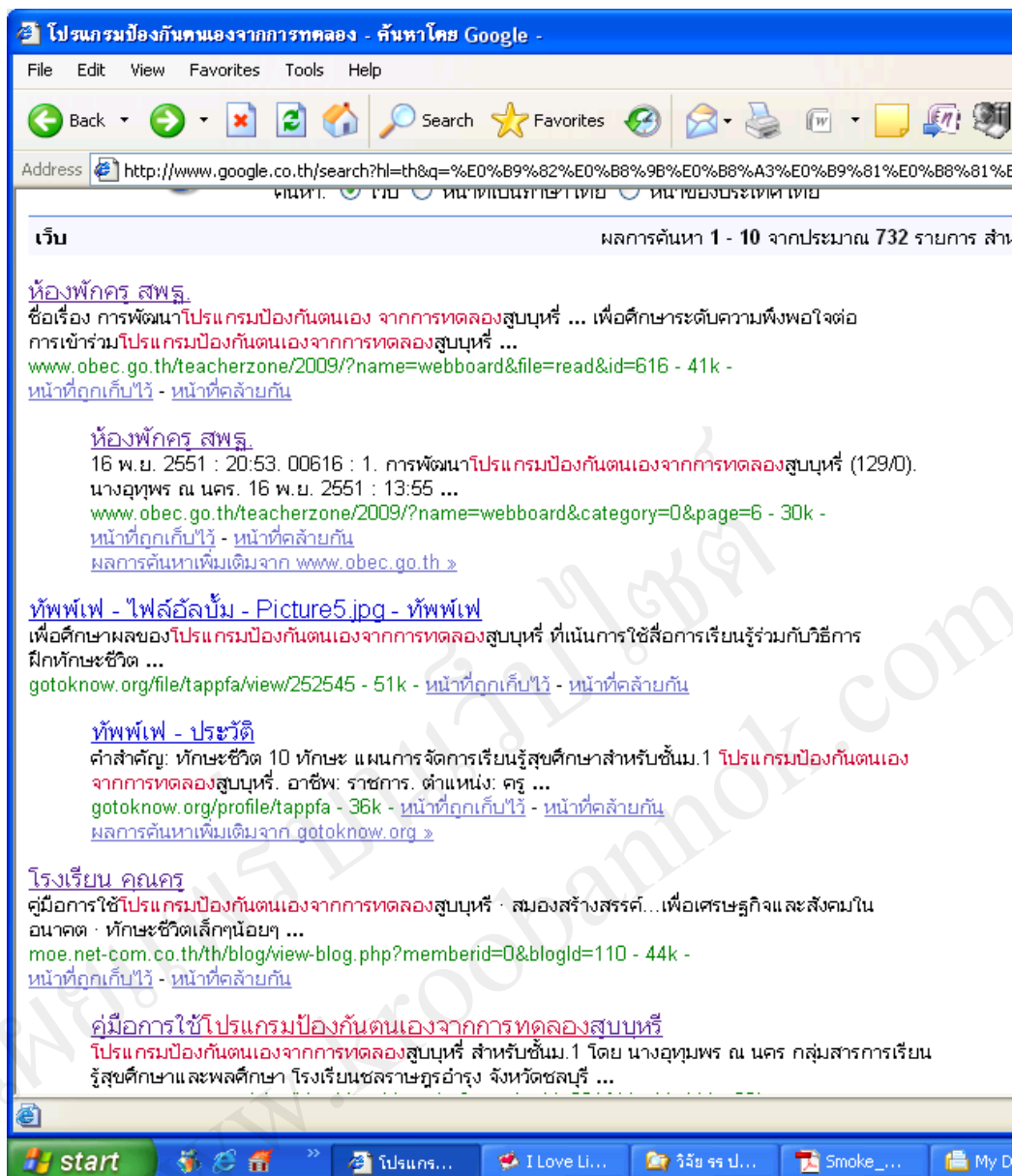
<http://www.obec.go.th/teacherzone/2009/?name=webboard&file=read&id=616>

สรุปการวิจัยในชั้นเรียน ชื่อเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเอง จากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชื่อผู้วิจัย นางอุทุมพร ณ นคร ครูชำนาญการ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา บุหรี่เป็นปัญหาที่สำคัญของชาติทั้งด้านศึกษาและสาธารณสุข บุหรี่เป็นสิ่งที่มิพึงและทำลายสุขภาพทั้งของผู้เสพและผู้บริโภค ตลอดจนทำให้สิ่งแวดล้อมค่าใช้จ่า ย มีกลิ่นเหม็น ก้นบุหรี่เป็นขยะ ทำให้สกปรกเลอะเทอะ สนิมคืดในเกาะติดฟัน สุขภาพช่องปากและฟันไม่ดี การสูบบุหรี่ยังมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการเกิดโรคได้ มากกว่า 25 โรค เช่น โรคมะเร็งปอด โรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน โรคเกี่ยวกับระบบการหายใจทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ นอกจากนี้ บุหรี่ ยังได้ชื่อว่า เป็นประตูด่านแรกของการนำไปสู่การใช้สารเสพติดอันตรายประเภทอื่นๆ และยังมีความสัมพันธ์ของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ การดื่มเหล้า การเที่ยวกลางคืน การมีเพศสัมพันธ์ การเล่นการพนัน การใช้ยาเสพติดอื่น อีกด้วย ส่วนใหญ่จะเริ่มสูบบุหรี่ในช่วงที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มผู้ชายและเริ่มทดลองสูบบุหรี่เมื่อมีอายุประมาณ 14 ปี เมื่อวัยรุ่นได้ทดลองบุหรี่แล้วจะมีโอกาสติดบุหรี่สูงอีกทั้งการทำให้อีกเล็กสูบบุหรี่ การป้องกันจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ในประเทศไทย มีการนำแนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนากิจกรรมชีวิต ขององค์การอนามัยโลกมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษากันอย่างกว้างขวาง โดยมีแนวคิดสำคัญว่า การมีทักษะชีวิตที่ดีจะทำให้บุคคลสามารถจัดการกับปัญหา ความต้องการและสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และเนื่องจากในปัจจุบันการจัดการศึกษามีการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนกระบวนทัศน์ การสอนมาสู่การเรียนรู้โดยเน้นการใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมมาเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียนมากขึ้น ในลักษณะของการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการ (Media and Methods) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของการจัดการการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงแนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ด้วยเหตุผลความจำเป็นและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสร้างโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต โดยมุ่งหวังให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้สุขศึกษา นำไปใช้พัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้มีภูมิคุ้มกันของตนเองที่ดีขึ้น รอดพ้นจากบุหรี่ และยาเสพติดอื่น ๆ ได้ นำไปสู่การเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้ในที่สุด วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพ ของโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สมมติฐานการวิจัย 1. คะแนนทักษะชีวิตพื้นฐาน ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 2. คะแนนทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 3. คะแนนทักษะการปรับเปลี่ยนเจตคติต่อการสูบบุหรี่ ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 4. คะแนนทักษะแรงจูงใจเพื่อการไม่สูบบุหรี่ ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 5. คะแนนทักษะการสื่อสารด้วยมิตรภาพเพื่อการปฏิเสธบุหรี่ ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 6. คะแนนทักษะชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 1. ได้โปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิตที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สามารถนำไปพัฒนานักเรียนให้มีทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันการทดลองสูบบุหรี่มากขึ้น 2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต เกิดความตระหนักในการพัฒนาชีวิตด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสถานการณ์อันตรายหรือพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ได้ด้วย 3. เป็นแนวทางของพัฒนาโปรแกรมป้องกันตนเองสำหรับนักเรียน จากการพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างของสภาพปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. เป็นแนวทางในการป้องกัน ลด และขอลเวลาในกลุ่มนักเรียนที่จะสูบบุหรี่ หรือมีพฤติกรรมเสี่ยง รายใหม่ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ขอบเขตของการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development) เพื่อทดสอบโปรแกรมป้องกันตนเองจากการทดลองสูบบุหรี่ ที่เน้นการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการฝึกทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีรูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) ที่ศึกษาสองกลุ่ม วัด

อุทุมพร ณ นคร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางอุทุมพร ณ นคร
วัน เดือน ปีเกิด	1 เดือนพฤศจิกายน 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	168/227 หมู่ที่ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ตำแหน่งและประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2530 - 2537	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสภาราชนี จังหวัดตรัง
พ.ศ. 2538 – 2540	อาจารย์ 1 ระดับ 4 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2540 – 2543	อาจารย์ 2 ระดับ 6
พ.ศ. 2543 – 2546	อาจารย์ 2 ระดับ 7
พ.ศ. 2547 – 2548	ครู คศ. 2
พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน	ครูชำนาญ คศ.2 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530	พย.บ. (พยาบาลศาสตรศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2537	กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร